

06.11.2023

Kokousaika 06.11.2023 16:00 - 16:31

Kokouspaikka Kaupunginhallituksen istuntosali/sähköinen kokous

Läsnä

Jäsenet

Vartiainen, Juhana	pormestari saapui 16:03, poistui 16:14, poissa: osa 650 §, 654 - 667 §
Sinnemäki, Anni	apulaispormestari varapuheenjohtaja apulaispormestari
Arhinmäki, Paavo (etänä)	
Gebhard, Elisa	
Huff, Shawn	
Iskanus, Anniina	
Koskela, Minja	
Lindgren, Minna	
Raatikainen, Mika	
Rantala, Marcus	
Rantanen, Tuomas	
Sarkomaa, Sari (etänä)	
Sazonov, Daniel (etänä)	apulaispormestari
Vierunen, Maarit	
Muranen, Lauri	varajäsen
Pakarinen, Pia (etänä)	varajäsen saapui 16:02, poistui 16:03, saapui 16:14, poissa: osa 650 §, 651 - 653 §

Muut

Vanhanen, Reetta	kaupunginvaltuuston puheenjohtaja poistui 16:25, poissa: 664 - 667 §
Bogomoloff, Harry (etänä)	kaupunginvaltuuston 1. varapuheen- johtaja
Jalovaara, Ville (etänä)	kaupunginvaltuuston 2. varapuheen- johtaja
Månsson, Björn	kansalliskielilautakunnan puheen- johtaja poistui 16:12, saapui 16:13, poistui 16:15, läsnä: 650 - 651 §, 654 - 655 §

06.11.2023

Saxholm, Tuula Jolkkonen, Juha	va. kansliapäällikkö sosiaali-, terveys- ja pelastustoimia- lan toimialajohtaja
Järvenkallas, Satu	kasvatuksen ja koulutuksen toimia- lajohtaja
Laine-Hendolin, Kirsti	vs. kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala- johtaja
Pudas, Kari	vs. kaupunkiympäristön toimialajoh- taja
Kivelä, Liisa	viestintäjohtaja
Kühn, Markus	strategiajohtaja
Lumijärvi, Petri (etänä)	henkilöstöjohtaja
Ojavuo, Pia	vs. rahoitusjohtaja
Peltonen, Antti	vs. hallintojohtaja
Sorjonen, Annukka	vs. elinkeinojohtaja
Rope, Jenni	kaupunginlakimies
Menna, Lauri	johtava asiantuntija
Hopeakunnas, Maisa	viestintäasiantuntija
Ainola, Pilvi	hallintoasiantuntija
Puheenjohtaja	
Juhana Vartiainen	pormestari 651 - 653 §
Anni Sinnemäki	apulaispormestari 650, 654 - 667 §
Esittelijät	
Anni Sinnemäki	apulaispormestari 650 §
Juhana Vartiainen	pormestari 651 - 653 §
Tuula Saxholm	va. kansliapäällikkö 654 - 655 §, 657 - 667 §
Antti Peltonen	vs. hallintojohtaja 656 §
Pöytäkirjanpitäjä	
Pilvi Ainola	hallintoasiantuntija 650 - 667 §

06.11.2023

---

§	Asia	
650	Asia/1	Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen sekä pöytäkirjan tarkastajien valinta
651	Asia/2	V 22.11.2023, Helsingin kaupungin talousarvio vuodeksi 2024 ja taloussuunnitelma vuosille 2024 - 2026
652	Asia/3	V 15.11.2023, Vuoden 2024 tuloveroprosentin määrittäminen
653	Asia/4	V 15.11.2023, Vuoden 2024 kiinteistöveroprosenttien määrittäminen
654	Asia/5	V 15.11.2023, Helsingin alueen pelastustoimen palvelutasopäätös 2024–2026
655	Asia/6	Valtuutettu Nora Grotenfeltin toivomusponsi nuorten päihdehoitoon erikoistuneiden sijaishuoltoyksiköiden määrän lisäämisestä sekä päihdehoito-osaamisen vahvistamisesta
656	Asia/7	V 15.11.2023, Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan varajäsenen ja kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan liikuntajaoston puheenjohtajan valinta
657	Asia/8	V 22.11.2023, Tapanilan asemanseudun eteläosan asemakaavan muutos (nro 12710)
658	Asia/9	V 22.11.2023, Valtuutettu Mari Holopaisen aloite Helsingin varhaiskasvatuksen tilamitoituksen väljentämisestä
659	Asia/10	V 15.11.2023, Valtuutettu Minja Koskelan aloite muskarituntien pilotoinnista päiväkodeissa vahvistamaan lasten tasa-arvoa
660	Asia/11	V 22.11.2023, Valtuutettu Pilvi Torstin aloite laajasta seikkailulabyrintistä Talvipuutarhan alueelle
661	Asia/12	V 15.11.2023, Valtuutettu Pentti Arajärven aloite valtuustoaloitteiden määrärahakäytännöistä
662	Asia/13	V 15.11.2023, Valtuutettu Ozan Yanarin aloite S2-opetukseen ohjaimisen käytäntöjen uudelleen arvioimiseksi
663	Asia/14	Lyhennysvapaan myöntäminen Vuosaaren Urheilutalo Oy:n lainoille
664	Asia/15	Lausunto Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymälle joukkoliikenteen tarkastusmaksun korottamisesta
665	Asia/16	Asumispalvelupäällikön viran perustaminen kaupunkiympäristön toimialalle 1.1.2024 lukien
666	Asia/17	Kaupunginvaltuuston 1.11.2023 tekemien päätösten täytäntöönpano

06.11.2023

---

667   Asia/18   Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen

06.11.2023

Asia/1

§ 650

Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen sekä pöytäkirjan tarkastajien valinta

Päätös

Kaupunginhallitus totesi kokouksen laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Samalla kaupunginhallitus valitsi pöytäkirjantarkastajiksi Shawn Huffin ja Minja Koskelan sekä varatarkastajiksi Minna Lindgrenin ja Marcus Rantalan.

Esittelijä

apulaispormestari
Anni Sinnemäki

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijä

pormestari
Juhana Vartiainen

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

06.11.2023

Asia/2

§ 651

V 22.11.2023, Helsingin kaupungin talousarvio vuodeksi 2024 ja taloussuunnitelma vuosille 2024 - 2026

HEL 2023-005194 T 02 02 00

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto hyväksyy talousarvion vuodeksi 2024 ja taloussuunnitelman ohjeellisena vuosille 2024 - 2026.

Esittelijä

pormestari
Juhana Vartiainen

Lisätiedot

Pia Ojavuo, vs. rahoitusjohtaja, puhelin: +358931076759
pia.ojavuo(a)hel.fi
Ari Hietämäki, vs. talousarviopäällikkö, puhelin: +358931036567
ari.hietamaki(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Helsingin kaupungin talousarvio 2024 ja taloussuunnitelma 2024-2026 Ehdotus 6.11.2023
- 2 Kaupunginhallituksen vastaukset valtuutettujen tekemiin talousarvioaloitteisiin

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Talousarvio vuodeksi 2024 ja taloussuunnitelma vuosiksi 2024 - 2026 sisältyy liitteeseen 1. Vastaukset talousarvioaloitteisiin sisältyvät liitteeseen 2.

Samalla kaupunginhallitus toteaa, että ennen kaupunginvaltuuston käsittelyä voidaan talousarviokirjaan tehdä vähäisiä teknisiä muutoksia ja korjauksia.

Esittelijä

pormestari
Juhana Vartiainen

Lisätiedot

Pia Ojavuo, vs. rahoitusjohtaja, puhelin: +358931076759
pia.ojavuo(a)hel.fi

Ari Hietamäki, vs. talousarviopäällikkö, puhelin: +358931036567
ari.hietamaki(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Helsingin kaupungin talousarvio 2024 ja taloussuunnitelma 2024-2026
Ehdotus 6.11.2023
- 2 Kaupunginhallituksen vastaukset valtuutettujen tekemiin talousarvio-
aloitteisiin

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, valtuusto

Päätöshistoria

- Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta 19.09.2023 § 184
Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta 12.09.2023 § 174
Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta 05.09.2023 § 156
Kaupunkiympäristölautakunta 12.09.2023 § 457
Kaupunkiympäristölautakunta 05.09.2023 § 438
Kasvatus- ja koulutuslautakunta 12.09.2023 § 206
Kasvatus- ja koulutuslautakunta 05.09.2023 § 184
Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 12.09.2023 § 136
Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 05.09.2023 § 121
Keskushallinto Kaupunginkanslia Kansliapäällikkö 12.09.2023 § 133
Tarkastuslautakunta 12.09.2023 § 67
Rakentamispalveluliikelaitoksen johtokunta 07.09.2023 § 83
Työterveysliikelaitoksen johtokunta 07.09.2023 § 17
Liikenneliikelaitoksen johtokunta 06.09.2023 § 44
Palvelukeskusliikelaitoksen johtokunta 30.08.2023 § 48
Taloushallintopalveluliikelaitoksen johtokunta 15.08.2023 § 26

06.11.2023

Asia/3

§ 652

V 15.11.2023, Vuoden 2024 tuloveroprosentin määrääminen

HEL 2023-012940 T 02 03 01 00

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää määrätä vuoden 2024 kunnallisveroprosentiksi 5,3 %.

Esittelijä

pormestari
Juhana Vartiainen

Lisätiedot

Ari Hietamäki, vs.talousarviopäällikkö, puhelin: 310 36567
ari.hietamaki(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kaupunginhallitus toteaa, että kuntalain 111 §:n mukaan viimeistään talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on päätettävä kunnan tuloveroprosentista, kiinteistöveroprosenteista sekä muiden verojen perusteista. Verotusmenettelystä annetun lain 91 a §:n mukaan kunnan tulee ilmoittaa verohallinnolle tuloveroprosentin suuruus viimeistään verovuotta edeltävän vuoden marraskuun 17. päivänä.

Sotepe-uudistus vaikutti kuntien vuoden 2023 kunnallisveroprosenttien tasoon. Kunnat eivät voineet päättää itsenäisesti vuoden 2023 kunnallisveroprosenttia, vaan se muodostui vuoden 2022 kunnallisveroprosentista, jota leikattiin lainsäädännössä määritellyn muutoksen, -12,64 prosenttiyksikköä, verran. Tämä kunnallisveroprosentin leikkaus tehtiin samansuuruisesti kaikille kunnille verovuodelle 2023. Veroprosentti-leikkaus huomioiden Helsingin kaupungin vuoden 2023 kunnallisveroprosentti oli 5,36 %.

Vuodelle 2024 kuntien on ilmoitettava tuloveroprosentti prosenttiyksikön kymmenyksen tarkkuudella (Laki verotusmenettelystä, 11. luku, 91

a §). Jos kunta ei itse muuta veroprosenttia, niin se pyöristetään lähimpään kymmenykseen.

Strategiaohjelman mukaan valtuustokaudella pidättäydytään kunnallisveron korotuksista ja siten vuoden 2023 talousarvio perustuu kunnallisveroprosenttiin 5,3 %.

Vuonna 2024 kunnallisveron tuotoksi arvioidaan 1 000 milj. euroa. Edellä mainittu kunnallisverotuloennuste perustuu Valtiovarainministeriön ja Kuntaliiton laskelmiin (10/2023). Kaupungin verorahoituksen (verotulot ja valtionosuudet) vuoden 2024 muutokseen vuodesta vaikuttaa edelleen merkittävästi sote-uudistukseen verorahoitusmuutokset ja niiden jälkikäteistarkastusten aiheuttamat muutokset. Kunnallisveron kertymään alkuvuonna 2023 vaikuttivat vielä korkeammalla prosentilla tulevat tilitykset aikaisemmilta verovuosilta ja ne nostivat näin ollen kuntien verokertymän tasoa väliaikaisesti vuonna 2023. Helsingin kunnallisverotulokertymän arvioidaan vuonna 2024 laskevan -16,7 % vuodelle 2023 ennustetusta tasosta.

Esittelijä

pormestari
Juhana Vartiainen

Lisätiedot

Ari Hietamäki, vs.talousarviopäällikkö, puhelin: 310 36567
ari.hietamaki(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, valtuusto

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 30.10.2023 § 632

HEL 2023-012940 T 02 03 01 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

30.10.2023 Pöydälle

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Daniel Sazonovin ehdotuksesta.

Esittelijä

06.11.2023

Asia/3

---

pormestari
Juhana Vartiainen

Lisätiedot

Ari Hietamäki, taloussuunnittelupäällikkö, puhelin: 310 36567
ari.hietamaki(a)hel.fi

06.11.2023

Asia/4

§ 653

V 15.11.2023, Vuoden 2024 kiinteistöveroprosenttien määrittäminen

HEL 2023-012921 T 02 03 02 00

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää määrätä vuoden 2024 kiinteistöveroprosentit seuraavasti:

- maapohjan yleinen kiinteistöveroprosentti 1,30
- rakennusten yleinen kiinteistöveroprosentti 0,93
- vakituisten asuinrakennusten veroprosentti 0,41
- muiden asuinrakennusten veroprosentti 0,93
- rakentamattoman rakennuspaikan veroprosentti 4,30
- voimalaitosten veroprosentti 3,10

Esittelijä

pormestari
Juhana Vartiainen

Lisätiedot

Ari Hietamäki, vs. talousarviopäällikkö, puhelin: 310 36567
ari.hietamaki(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kaupunginhallitus toteaa, että kiinteistöverolain 11 §:n mukaan kunnanvaltuusto määrää kunnan kiinteistöveroprosenttien suuruuden laissa säädettyjen vaihteluvälien rajoissa vuosittain etukäteen samalla, kun se vahvistaa varainhoitovuoden tuloveroprosentin. Kiinteistöveroprosentit määrätään prosentin sadasosan tarkkuudella. Jokaisen kunnan on vahvistettava aina maapohjan yleinen kiinteistöveroprosentti, rakennusten yleinen kiinteistöveroprosentti, vakituisten asuinrakennusten veroprosentti sekä muiden asuinrakennusten veroprosentti. Kunta voi

halutessaan vahvistaa erillisen veroprosentin voimalaitoksille, yleishyödyllisille yhteisöille ja eräin edellytyksin myös rakentamattomalle rakennuspaikalle. Viimeksi mainitun osalta eräiden kuntien (Helsingin seutu) on KiintVL:n 12 b §:n mukaan määrättävä rakentamattomalle rakennuspaikalle erillinen veroprosentti.

Vuoden 2024 verotuksessa lakiehdotuksen HE 39/2023 vp mukaisesti määritellyt kiinteistövero- veroprosenttien rajat ovat seuraavat:

- maapohjan yleinen kiinteistöveroprosentti 1,30 – 2,00
- rakennusten yleinen kiinteistöveroprosentti 0,93 – 2,00
- vakituisten asuinrakennusten veroprosentti 0,41–1,00
- muiden asuinrakennusten veroprosentti 0,93–2,00
- rakentamattoman rakennuspaikan veroprosentti 2,00–6,00, KiintVL:n 12 b §:ssä mainituissa kunnissa alaraja on valtuuston määräämä maapohjan yleinen kiinteistöveroprosentti +3,00, veroprosentiksi voidaan määrätä kuitenkin enintään 6,00 prosenttia
- yleishyödyllisen yhteisön kiinteistöveroprosentti 0,00–2,00
- voimalaitosrakennukset ja -rakennelmat kiinteistöveroprosentti 0,93–3,10

Kiinteistöveroveroprosenttien rajoissa on muutos vuoteen 2023 maapohjan yleisen kiinteistöveroprosentin osalta. Maapohjan kiinteistöveron alaraja korotetaan (HE 39/2023 vp) 0,93 prosentista 1,30 prosenttiin vuodesta 2024 alkaen. Muutos kasvattaa kuntien kiinteistöverotuloja koko maan tasolla noin 108 milj. eurolla ja Helsingin kaupungin osalta 52 miljoonaa euroa vuodesta 2024 alkaen.

Lisäksi vuodesta 2024 eteenpäin (HE 39/2023 vp) rakennusten yleinen kiinteistöveroprosentti (muut kuin asuinrakennukset) säädetään erillään maapohjan yleisestä kiinteistöveroprosentista.

Vuonna 2023 kiinteistöveroprosentit ovat Helsingissä seuraavat:

- yleinen kiinteistöveroprosentti 0,93
- vakituisten asuinrakennusten veroprosentti 0,41
- muiden asuinrakennusten veroprosentti 0,93
- rakentamattoman rakennuspaikan veroprosentti 3,93
- voimalaitosten veroprosentti 3,10

06.11.2023

Asia/4

Kiinteistöveron tuotoksi vuonna 2024 on arvioitu 367 milj. euroa. Vuoden 2023 tilitysarvio on 308 milj. euroa. Tuoton kasvusta 52 milj. euroa on seurausta maapohjan yleisen kiinteistöveron alarajan nostosta seuraavasta kiinteistöverotuksen tason kiristämisestä.

Kunnan tulee ilmoittaa kiinteistöveroprosentit verohallinnolle viimeistään marraskuun 17. päivänä.

Rakennus- ja kiinteistörekisteritietojen kehittämisprojektin vaikutus kiinteistöveron verotusarvoihin

Helsingin kaupunki on sekä omana työnään että konsulttiselvityksin selvittänyt erillisprojektissa viime vuosina Verohallinnon kiinteistöveroluettelon ja kaupungin omien rekisteritietojen vastaavuutta. Tehtyjen selvitysten perusteella on todettu, että eri viranomaisten ylläpitämien rekistereiden tiedoissa on olemassa eroavaisuuksia. Rekisteritietojen oikeellisuus vaikuttaa ensi vaiheessa suorimmin kiinteistöveron perusteena oleviin verotusarvoihin ja sitä kautta kaupungille kertyviin kiinteistöverotuloihin sekä kiinteistöveron oikeudenmukaisuuden paranemiseen verovelvollisen näkökulmasta.

Verohallinnolle on lähetetty korjattavaksi kiinteistötietoja merkittävä määrä ja ne tulevat verovuoden 2024 kiinteistöverotuksen pohjaksi. Helsingissä rekisteritietojen kehittämisprojektin tuoma kiinteistöverotulojen vuosittainen lisäys on alustavien arvioiden mukaan vuoteen 2024 mennessä noin 3–5 milj. euroa.

Esittelijä

pormestari
Juhana Vartiainen

Lisätiedot

Ari Hietamäki, vs. talousarviopäällikkö, puhelin: 310 36567
ari.hietamaki(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, valtuusto

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 30.10.2023 § 633

HEL 2023-012921 T 02 03 02 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

06.11.2023

Asia/4

Käsittely

30.10.2023 Pöydälle

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Daniel Sazonovin ehdotuksesta.

Esittelijä

pormestari
Juhana Vartiainen

Lisätiedot

Ari Hietamäki, taloussuunnittelupäällikkö, puhelin: 310 36567
ari.hietamaki(a)hel.fi

06.11.2023

Asia/5

§ 654

V 15.11.2023, Helsingin alueen pelastustoimen palvelutasopäätös 2024–2026

HEL 2023-005156 T 00 01 06

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto hyväksyy liitteen 1 mukaiset Helsingin alueen pelastustoimen palvelutasoa koskevat päätökset vuosille 2024–2026.

Esittelijä

va. kansliapäällikkö
Tuula Saxholm

Lisätiedot

Jan Ihatsu, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36276
jan.ihatsu(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Salassa pidettävä (JulkL (621/1999) 24.1 § 8 k)
- 2 Salassa pidettävä (JulkL (621/1999) 24.1 § 8 k)

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta esitti kokouksessaan 3.10.2023 kaupunginhallitukselle edelleen esitettäväksi kaupunginvaltuustolle liitteenä 1 olevien Helsingin alueen pelastustoimen palvelutasoa koskevien päätösten hyväksymistä vuosille 2024–2026. Lautakunnan huomiot palvelutasopäätökseen käyvät ilmi päätöshistoriasta.

Pelastustoimen järjestämisestä annetun lain (613/2021) mukaisesti aluevaltuusto päättää pelastustoimen palvelutasosta. Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisestä Uudellamaalla annetun lain (615/2021) mukaan Helsingin kaupungin valtuusto käyttää kuntalaissa tarkoitettua ylintä toimivaltaa sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen tehtävissä. Sisäministeriön asetuksella (1225/2022) on säädetty tarkemmin palvelutasopäätösten sisällön perusteista, rakenteesta ja seurannasta sekä aluehallintoviraston suorit-

06.11.2023

Asia/5

tamasta arvioinnista. Uuden asetuksen mukaiset palvelutasopäätökset on oltava hyväksytyinä viimeistään 1.12.2023.

Sisäministeriön palvelutasopäätösasetuksen perustelumuiotiossa tarkennetaan, mistä aluevaltuuston (Helsingissä kaupunginvaltuuston) tulee päättää kunkin palvelun kohdalla. Liitteelle 1 on koottu palvelutasopäätökseen sisältyvät palvelutasoa koskevat päätökset, joista kaupunginvaltuusto tekee päätöksen. Asetuksen mukaisesti palvelutasopäätöksessä on myös muuta sisältöä, josta kaupunginvaltuusto ei tee päätöstä. Palvelutasopäätös kokonaisuudessaan on liitteenä 2, ja se sisältää myös johdannon, keskeiset linjaukset, päättyvän palvelutasopäätöskauden arvioinnin, riskianalyysin tulokset ja johtopäätökset sekä kehittämissuunnitelman. Lisäksi kustakin palvelusta esitetään myös palvelutason nykytilan kuvaus, tarpeet ja tavoitteet sekä kehittämistarve. Palvelutasopäätöksen julkinen versio julkaistaan kaupunginvaltuuston päätöksen jälkeen.

Esittelijä

va. kansliapäällikkö
Tuula Saxholm

Lisätiedot

Jan Ihatsu, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36276
jan.ihatsu(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Salassa pidettävä (JulkL (621/1999) 24.1 § 8 k)
- 2 Salassa pidettävä (JulkL (621/1999) 24.1 § 8 k)

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, valtuusto

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 30.10.2023 § 628

HEL 2023-005156 T 00 01 06

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

30.10.2023 Pöydälle

06.11.2023

Asia/5

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Titta Hiltusen ehdotuksesta.

Esittelijä

va. kansliapäällikkö
Tuula Saxholm

Lisätiedot

Jan Ihatsu, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36276
jan.ihatsu(a)hel.fi

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta 03.10.2023 § 191

HEL 2023-005156 T 00 01 06

Esitys

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta esitti kaupunginhallitukselle edelleen esitettäväksi kaupunginvaltuustolle liitteenä 1 olevien Helsingin alueen pelastustoimen palvelutasoa koskevien päätösten hyväksymistä vuosille 2024–2026.

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta toteaa, että pelastuslaitoksen rekrytointivaikeuksien helpottamiseksi on tärkeää turvata Helsingin pelastuskoulun jatkuvuus. Valtion on myös taattava riittävä rahoitus, jotta pelastuslaitos pystyy toteuttamaan aluehallintoviraston edellyttämät toimet toimintavalmiusaikojen parantamiseksi.

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta toteaa, että Helsingin ydinkeskustan liikennesuunnitelman muutokset tulee huomioida tulevissa riskianalyseissa.

Käsittely

03.10.2023 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Helsingin kaupungin nuorisoneuvoston toimialalautakuntien edustajien osalta on sovittu, että edustajat eivät osallistu salassa pidettävien asioiden tai asiakirjojen käsittelyyn. Tästä syystä sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunnan nuorisoedustaja Rosa Saarinen ei osallistunut tämän asian käsittelyyn ja poistui kokouksesta asian käsittelyn ajaksi.

Johtava tutkija Kari Paasonen ja riskienhallintapäällikkö Pekka Itkonen olivat kutsuttuina asiantuntijoina.

Asiassa tehtiin seuraavat vastaehdotukset:

Vastaehdotus 1:

Jäsen Ahto Apajalahti: Lisätään esitysehdotukseen toinen kappale: So-

siaali-, terveys- ja pelastuslautakunta toteaa, että pelastuslaitoksen rekrytointivaikeuksien helpottamiseksi on tärkeää turvata Helsingin pelastuskoulun jatkuvuus. Valtion on myös taattava riittävä rahoitus, jotta pelastuslaitos pystyy toteuttamaan aluehallintoviraston edellyttämät toimet toimintavalmiusaikojen parantamiseksi.

Kannattaja: puheenjohtaja Daniel Sazonov

Vastaehdotus 2:

Jäsen Laura Korpinen: Teen vastaehdotuksen siten, että esitysehdotukseen lisätään tekstikappale seuraavasti: Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta toteaa, että Helsingin ydinkeskustan liikennesuunnitelman muutokset tulee huomioida tulevissa riskianalyseissa.

Kannattaja: puheenjohtaja Daniel Sazonov

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta hyväksyi yksimielisesti ilman äänestystä jäsen Ahto Apajalahden vastaehdotuksen.

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunnan esitys syntyi seuraavan äänestyksen tuloksena:

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

EI-ehdotus: Vastaehdotus 2 (jäsen Laura Korpinen)

Jaa-äännet: 2

Ahto Apajalahti, Oula Silvennoinen

Ei-äännet: 9

Pentti Arajärvi, Maaret Castrén, Laura Korpinen, Matti Niiranen, Nea Nättinen, Mikko Paunio, Emmi Piippo, Daniel Sazonov, Sinikka Vepsä

Tyhjä: 2

Touko Niinimäki, Meri Valkama

Poissa: 0

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta hyväksyi jäsen Laura Korpisen vastaehdotuksen äänin 9 - 2 (tyhjä 2).

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta päätti esittää hyväksytyjen vastaehdotusten osalta esittelijän ehdotuksesta poikkeavasti.

Esittelijä

sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

06.11.2023

Asia/5

Kari Paasonen, johtava tutkija, puhelin: 310 30025
kari.paasonen(a)hel.fi

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunnan pelastusjaosto 21.09.2023 § 10

HEL 2023-005156 T 00 01 06

Esitys

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunnan pelastusjaosto esitti sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunnalle edelleen esitettäväksi kaupunginhallitukselle liitteenä 1 olevien Helsingin alueen pelastustoimen palvelutaltoa koskevien päätösten hyväksymistä vuosille 2024–2026.

Samalla sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunnan pelastusjaosto tarkasti pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Käsittely

21.09.2023 Esittelijän muutetun ehdotuksen mukaan

Johtava tutkija ***** oli kutsuttuna asiantuntijana läsnä asiaa käsiteltäessä.

Esittelijä pelastuskomentaja Jani Pitkänen muutti esitystään siten, että liitteeseen 2 lisätään liitteen 3 mukainen lisäys. Liite 2 ja esittelijän muutos ovat salassa pidettäviä julkisuuslain 24.1 § 8 kohdan mukaisesti.

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunnan pelastusjaosto päätti asiasta esittelijän muutetun ehdotuksen mukaisesti.

Esittelijä

pelastuskomentaja
Jani Pitkänen

Lisätiedot

Kari Paasonen, johtava tutkija, puhelin: 310 30025
kari.paasonen(a)hel.fi

06.11.2023

Asia/6

§ 655

Valtuutettu Nora Grotenfeltin toivomusponsi nuorten päihdehoitoon erikoistuneiden sijaishuoltoyksiköiden määrän lisäämisestä sekä päihdehoito-osaamisen vahvistamisesta

HEL 2023-002494 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus merkitsi tiedoksi kaupunginvaltuuston 15.2.2023 hyväksymän toivomusponnen johdosta tehdyistä toimenpiteistä ja toimittaa selvityksen ponnen ehdottajalle sekä tiedoksi muille valtuutetuille.

Esittelijä

va. kansliapäällikkö
Tuula Saxholm

Lisätiedot

Jan Ihatsu, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36276
jan.ihatsu(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Nora Grotenfeltin toivomusponsi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Ponnen ehdottaja

Otteen liitteet

Esitysteksti

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Käsitellessään 15.2.2023 päihdepalveluja koskevaa aloitetta, kaupunginvaltuusto hyväksyi valtuutettu Nora Grotenfeltin ehdottaman toivomusponnen: "Kaupunginvaltuusto edellyttää selvitettävän mahdollisuutta lisätä nuorten päihdehoitoon erikoistuneiden sijaishuoltoyksiköiden määrää sekä vahvistaa sijaishuoltoyksiköiden henkilöstön päihdehoito-osaamista, sekä raportoida asiasta sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunnalle."

Toivomusponnen johdosta on saatu sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunnan lausunto. Lausunnossa todetaan, että Helsinki pyrkii avaamaan toisen päihdekuntoutusosaston Outamon lastenkotiin vuosien 2023–2024 vaihteessa. Lisäksi kaupungilla on puitesopimus lastensuojelun ostopalveluista, mikäli sijaishuoltopaikkoja ei omasta toiminnasta kyetä osoittamaan. Laitospaikkoja voidaan myös hankkia suoraan Valtion koulukodeilta tai muilta palveluntuottajilta, jos puitesopimus-kumppaneilta ei löydy lapselle tarpeisiin soveltuvaa paikkaa. Sijaishuoltoyksiköiden henkilöstön päihdeosaamista ylläpidetään säännöllisesti.

Hallintosäännön 30 luvun 14 §:n mukaan kaupunginhallituksen on toimitettava ponnien ehdottajalle kirjallinen selvitys toivomusponnen johdosta tehdyistä toimenpiteistä viimeistään vuoden kuluttua ponnien hyväksymisestä. Selvitys on toimitettava erikseen myös muille valtuutetuille.

Esittelijä

va. kansliapäällikkö
Tuula Saxholm

Lisätiedot

Jan Ihatsu, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36276
jan.ihatsu(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Nora Grotenfeltin toivomusponsi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Ponnien ehdottaja

Otteen liitteet
Esitysteksti
Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Kaupunginvaltuusto

Päätöshistoria

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta 15.08.2023 § 134

HEL 2023-002494 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuravan lausunnon valtuutettu Nora Grotenfeltin toivomusponnosta, joka koskee nuorten päihdehoitoon erikoistuneita sijaishuoltoyksiköitä:

”Toivomusponnossa edellytetään, että Helsingin kaupunki selvittää mahdollisuutta lisätä nuorten päihdehoitoon erikoistuneiden sijaishuoltoyksiköiden määrää sekä vahvistaa sijaishuoltoyksiköiden henkilöstön päihdehoito-osaamista sekä raportoidaan asiasta sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunnalle.

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta toteaa, että lastensuojelu järjestää tarvittaessa lastensuojelulain (417/2007) perusteella kiireellisesti sijoitetun tai huostaanotetun lapsen sijaishuollon kodin ulkopuolella. Terveystieteellistä (1326/2010) on tarkennettu 1.1.2023 lähtien siten, että terveydenhuollon vastuulla on lapsen päihde- ja muiden riippuvuushäiriöiden ehkäiseminen, tutkimus ja hoito mukaan lukien vieroitukset ja kuntoutus monimuotoisina palveluina. Lastensuojelun sijaishuoltoa järjestetään eri puolilla Suomea ja lapsen sijaishuoltopaikan sijainti- ja hyvinvointialue järjestää lapsen tarvitseman terveydenhuollon.

Lastensuojelun laitoshoidon järjestetään sekä omana toimintana että ostopalvelutuotantona. Tällä hetkellä Helsingin kaupungilla on nuorille omana toimintana kaksi päihdepysäytys- ja katkaisuun tarkoitettua osastoa Naulakallion lastenkodissa ja yksi vaativan tason päihdekuntoutusosasto Outamon lastenkodissa. Outamossa pyritään avaamaan toinen päihdekuntoutusosasto vuosien 2023 ja 2024 vaihteessa. Lastensuojelun laitoshoidon ostopalvelut on kilpailutettu viime vuonna ja uusi puitesopimus on astunut voimaan 1.1.2023. Uudessa puitesopimuksessa päihdeosaamiseen erikoistuneita vaativan tason yksiköitä on 10 ja erityistason yksiköitä on 17 eri puolilla Suomea. Puitesopimus on niin sanotusti dynaaminen, joka tarkoittaa, että puitesopimus avataan tarvittaessa uudelleen, jotta uusia tuottajia saadaan mukaan. Helsinki ostaa sijaishuoltopaikan, jos omasta toiminnasta ei kyetä soveltuvaa paikkaa osoittamaan. Lisäksi laitospaikkoja voidaan hankkia suorahankintana Valtion koulukodeilta tai muilta palveluntuottajilta, jos puitesopimuskumppaneilta ei löydy lapselle tarpeisiin soveltuvaa paikkaa.

Päihkeitä vakavasti käyttäville lapselle kyetään osoittamaan päihdeosaamiseen erikoistunut sijoituspaikka pääsääntöisesti sujuvasti ja kiireellisissä tilanteissa saman päivän aikana. Viiveitä on ollut uuden sijoituspaikan löytämisessä väkivaltaisesti käyttäytyville ja vakavassa päihde- ja/tai rikoskierteessä oleville nuorille tilanteissa, jossa senhetkinen sijaishuoltopaikka ei vastaa lapsen tarpeisiin.

Vakavasti päihkeitä käyttävien lasten hoito sijaishuollossa edellyttää terveydenhuollon ja lastensuojelun tiivistä ja integroitua yhteistyötä. Kansallisena pitkäaikaisena tavoitteena on ollut luoda lastensuojelulaitoshoidon ja terveydenhuollon päihdehoidon integroitu niin sanottu hybridiyksikkö -toimintamalli. Tällä hetkellä kaupungin omilla lastensuojelun päihdeosastoilla on lastensuojelun ostopalvelulääkärit. Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialalla suunnitellaan lastensuojelun päihdeosastojen lääkäripalveluiden siirtoa uudistuneen lainsäädännön mukaisesti lastensuojelusta oman päihdepalvelut-yksikön vastuulle. Puitesopimus edellyttää ostopalveluilta, että yksiköllä on sovittuna yhteistyörakenne paikallisen terveydenhuollon palvelujärjestelmän kanssa, ja että myös erikoislääkärien palveluita on tarvittaessa saatavilla.

Sijaishuoltoyksiköiden henkilöstön päihdeosaamista ylläpidetään säännöllisesti. Päihdeosaamiseen erikoistuneiden puitesopimusyksikköjen on päivitettävä kalenterivuositain hoito- ja kasvatushenkilöstöä koskeva erityisosaamiseen liittyvä täydennyskoulutussuunnitelma ja koulutettava henkilöstö vuosittain sen mukaisesti (vähintään 16 tuntia/henkilö/vuosi). Palveluntuottaja ylläpitää tietoa toteutuneista täydennyskoulutuksista ja tiedot ovat tilaajan saatavilla. Kaupungin omien päihdeosaamiseen erikoistuneiden laitosten henkilökuntaa koulutetaan vastaavasti vuosittain. Koulutusta järjestetään myös laajemmin koko lastensuojelun henkilöstölle. Koko lastensuojelun henkilöstölle suunnatuissa koulutuksissa painotetaan kuluvana vuonna muun muassa ajankohtaista tutkimusperusteista tietoa päihteiden käytöstä, nuorten päihteiden käytön tunnistamista, puheeksiottoa, tukea lapselle ja perheelle monitoimijaisessa yhteistyössä sekä vieroitusoireiden tunnistamista ja hoitoonohjausta akuuttitilanteissa.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Sijaishuolto turvaa nuoren tasapainoisen kehityksen ja hyvinvoinnin. Lastensuojelun sijaishuollossa olevalla lapsella on oikeus saada tarvitsemansa terveydenhuoltolain mukaiset palvelut, mukaan lukien päihderiippuvuuden hoito, kuntoutus ja vieroitus. Nuoren sijoitus sekä siihen liittyvät palvelut ja tukitoimet järjestetään yksilöllisesti nuoren edun mukaisesti ja nuoren oikeuksia toteuttaen.”

Esittelijä

sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Saila Nummikoski, lastensuojelun johtaja, puhelin: 310 43439
saila.nummikoski(a)hel.fi

Mikko Tamminen, psykiatria- ja päihdepalvelujen johtaja, puhelin: 310 58655
mikko.tamminen(a)hel.fi

06.11.2023

Asia/7

§ 656

V 15.11.2023, Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan varajäsenen ja kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan liikuntajaoston puheenjohtajan valinta

HEL 2023-013032 T 00 00 02

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto

- toteaa, että kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan varajäsenen ja liikuntajaoston puheenjohtajan Sami Muttilaisen luottamustoimi on päättynyt vaalikelpoisuuden menettämisen vuoksi ja

- valitsee Vesa Korkkulan kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan varajäseneksi (Titta Hiltusen henkilökohtainen varajäsen) ja liikuntajaoston puheenjohtajaksi kaupunginvaltuuston toimikaudeksi.

Samalla kaupunginvaltuusto tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Esittelijä

vs. hallintojohtaja
Antti Peltonen

Lisätiedot

Sanna Lawrence, hallintoasiantuntija, puhelin: 09 310 27640
sanna.lawrence(a)hel.fi

Liitteet

1 Eroilmoitus 27.9.2023

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Päätöksessä mainitut

Otteen liitteet
Esitysteksti
Kunnallisvalitus, valtuusto

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kaupunginvaltuusto valitsi 2.8.2021 § 242 Sami Muttilaisen (Vas.) kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan varajäseneksi ja 2.8.2021 § 244 liikuntajaoston puheenjohtajaksi kaupunginvaltuuston toimikaudeksi. Hän on 27.9.2023 ilmoittanut vaalikelpoisuuden menettämisestä.

Kuntalain (410/2015) 74 §:n mukaan henkilö, joka on asianomaisen lautakunnan tehtäväalueella toimivan, kunnan määräysvallassa olevan yhteisön tai säätiön palveluksessa ei ole vaalikelpoinen.

Kuntalain (410/2015) 78 §:n mukaan, jos luottamushenkilö menettää vaalikelpoisuutensa, hänet valinnut toimielin toteaa luottamustoimen päättyneeksi. Päätös pannaan täytäntöön heti.

Kesken toimikautta avoimeksi tulleeseen luottamustoimeen valitaan toimikauden jäljellä olevaksi ajaksi uusi luottamushenkilö. Valittavan henkilön tulee olla vaalikelpoinen lautakuntaan kuntalain 74 §:n mukaisesti.

Kuntalain 70 §:n mukaan luottamustoimeen voidaan valita vain henkilö, joka on suostunut ottamaan toimen vastaan. Luottamushenkilön on valtuuston pyynnöstä esitettävä selvitys seikoista, joilla voi olla merkitystä hänen vaalikelpoisuutensa arvioinnissa.

Esittelijä

hallintojohtaja
Kirsi Remes

Lisätiedot

Sanna Lawrence, hallintoasiantuntija, puhelin: 09 310 27640
sanna.lawrence(a)hel.fi

Liitteet

1 Eroilmoitus 27.9.2023

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, valtuusto

Otteet

Ote
Päätöksessä mainitut

Otteen liitteet
Esitysteksti
Kunnallisvalitus, valtuusto

Tiedoksi

Taloushallintopalveluliikelaitokseen

06.11.2023

Asia/7

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 30.10.2023 § 635

HEL 2023-013032 T 00 00 02

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

30.10.2023 Pöydälle

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Paavo Arhinmäen ehdotuksesta.

Esittelijä

hallintojohtaja
Kirsi Remes

Lisätiedot

Sanna Lawrence, hallintoasiantuntija, puhelin: 09 310 27640
sanna.lawrence(a)hel.fi

06.11.2023

Asia/8

§ 657

V 22.11.2023, Tapanilan asemaseudun eteläosan asemakaavan muutos (nro 12710)

HEL 2012-003142 T 10 03 03

Päätös

Esittelijä poisti asian esityslistalta.

Käsittely

Esittelijä peruutti ehdotuksensa kokouksessa ennen kuin keskustelu asiasta oli alkanut ja asia poistettiin esityslistalta.

Esittelijä

va. kansliapäällikkö
Tuula Saxholm

Lisätiedot

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36154
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 29.03.2022 § 192

HEL 2012-003142 T 10 03 03

Hankenumero 1563_1

Esitys

Kaupunkiympäristölautakunta esitti kaupunginhallitukselle

- 23.3.2021 päivätyn ja 29.3.2022 muutetun asemakaavan muutos-ehdotuksen nro 12710 hyväksymistä. Asemakaavan muutos koskee 39. kaupunginosan (Tapaninkylä) korttelin 39374 tontteja 2, 3, 4 ja 7 sekä katualueita.

Lisäksi lautakunta päätti

- ettei ehdotusta aseteta uudelleen nähtäville.

06.11.2023

Asia/8

- antaa vuorovaikutusraportista ilmenevät vastineet saatuihin lausuntoihin ja muistutuksiin sekä nähtävilläoloajan ulkopuolella kirjallisesti esitettyihin mielipiteisiin. Päätösasiakirjat ja vuorovaikutusraportti ovat luettavissa kaupunkiympäristön toimialan asiakaspalvelussa, Työpajankatu 8 (puh. 09 310 22111), sekä internet-sivuilla: Päätöksenteko

www.hel.fi/kaupunkiymparisto/fi

- ilmoittaa päätöksestään ja vuorovaikutusraportista muodostuvan MRL 65 §:n mukaisen kunnan perustellun kannanoton niille kaavasta muistutuksen tehneille, jotka ovat ilmoittaneet osoitteensa.

Käsittely

29.03.2022 Ehdotuksen mukaan

Asian aikana kuultavana oli johtava arkkitehti Antti Mentula. Asiantuntija poistui kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

Vastaehdotus:

Katri Penttinen: Jatkossa käytettävissä keinoin huolehditaan alueen monipuolisista palveluista ja liikenteen toimivuudesta ottaen huomioon alueen sijainti maakunnallisesti arvokkaaksi kulttuuriympäristöksi määrittelyn Tapaninkylän asuntoalueen rajauksen sisäpuolella.

Kannattaja: Mika Raatikainen

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Katri Penttisen vastaehdotuksen mukaisesti muutettuna

Jaa-äännet: 8

Tarik Ahsanullah, Otso Kivekäs, Olli-Pekka Koljonen, Sami Kuusela, Risto Rautava, Laura Rissanen, Saana Rossi, Anni Sinnemäki

Ei-äännet: 2

Katri Penttinen, Mika Raatikainen

Tyhjä: 3

Simon Granroth, Mia Haglund, Tuomas Nevanlinna

Kaupunkiympäristölautakunta hyväksyi esittelijän ehdotuksen äänin 8 - 2 (3 tyhjää).

22.03.2022 Pöydälle

15.03.2022 Pöydälle

06.11.2023

Asia/8

30.03.2021 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

23.03.2021 Pöydälle

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Antti Mentula, arkkitehti, puhelin: 310 20768

antti.mentula(a)hel.fi

Antti Varkemaa, yksikön päällikkö, puhelin: 310 37053

antti.varkemaa(a)hel.fi

Laura Kankaanpää, liikenneinsinööri, puhelin: 310 35131

laura.kankaanpaa(a)hel.fi

Johanna Himberg, maisema-arkkitehti, puhelin: 310 21806

johanna.himberg(a)hel.fi

Mikko Tervola, insinööri, teknistaloudelliset asiat, puhelin: 310 44131

mikko.tervola(a)hel.fi

Anu Haahla, ympäristöasiantuntija, teknistaloudelliset asiat, puhelin: 310 28916

anu.haahla(a)hel.fi

Matti Neuvonen, diplomi-insinööri, teknistaloudelliset asiat, puhelin: 310 37311

matti.neuvonen(a)hel.fi

Kaupunkiympäristön toimiala Palvelut ja luvat -palvelukokonaisuus Kaupunkimittauspalvelut Kartat ja paikkatiedot Yksikön päällikkö 11.02.2021 § 9

HEL 2012-003142 T 10 03 03

Päätös

Yksikön päällikkö päätti hyväksyä asemakaavan 12710 pohjakartan kaupunginosassa 39 Tapaninkylä. Pohjakartta täyttää maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 54a §:n asettamat vaatimukset.

Päätöksen perustelut

Helsingin kaupungin kaupunkiympäristön toimialan kaupunkimittauspalvelut on valmistanut asemakaavan pohjakartan:

Asemakaavan numero: 12710

Kaupunginosa: 39 Tapaninkylä

Kartoituksen työnumero: 43/2020

Pohjakartta valmistunut: 10.12.2020

Tasokoordinaatisto: ETRS-GK25

Korkeusjärjestelmä: N2000

Pohjakartta täyttää maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 54a §:n asettamat vaatimukset.

06.11.2023

Asia/8

Kaupunkiympäristön toimialan palvelut ja luvat -palvelukokonaisuuden asiakkuusjohtaja on päätöksellä (4§/1.6.2017) siirtänyt hallintosäännön 16 luvun 8 § 2 momentin 7 kohdan toimivallan hyväksyä kaavoja varten valmistetut pohjakartat kaupunkiympäristön toimialan palvelut ja luvat -palvelukokonaisuuden kaupungingeodeetille sekä kartat ja paikkatiedot -yksikön päällikölle.

Lisätiedot

Antti Soljanto, paikkatietosuunnittelija, puhelin: 310 22065

antti.soljanto(a)hel.fi

Timo Tolkki, yksikön päällikkö, puhelin: 310 31883

timo.tolkki(a)hel.fi

06.11.2023

Asia/9

§ 658

V 22.11.2023, Valtuutettu Mari Holopaisen aloite Helsingin varhaiskasvatuksen tilamitoituksen väljentämisestä

HEL 2023-003751 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Tuomas Rantasen ehdotuksesta.

Esittelijä

va. kansliapäällikkö
Tuula Saxholm

Lisätiedot

Katja Rimpilä, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36256
katja.rimpila(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Mari Holopaisen aloite Helsingin varhaiskasvatuksen tilamitoituksen väljentämisestä

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Mari Holopainen ja 27 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että Helsingin varhaiskasvatuksen tilojen lapsikohtaista tilamitoitusta nostetaan vähintään 9 m²/lapsi. Lapsikohtaiseen tilamitoitukseen ei lasketa mukaan tiloja, joita ei tarkoitettu lapsiryhmien toimintaan kuten eteisiä, varastoja ja henkilökunnan taukotiloja. Henkilökunnalle on varattava riittävät taukotilat.

Asiasta on saatu kasvatus- ja koulutuslautakunnan ja kaupunkiympäristölautakunnan lausunnot. Esitetty vastaus aloitteeseen vastaa lautakuntien lausuntoja.

Varhaiskasvatuslaissa todetaan, että varhaiskasvatusympäristön on oltava kehittävä, oppimista edistävä sekä terveellinen ja turvallinen lapsen ikä ja kehitys huomioon ottaen. Lisäksi toimitilojen ja toimintavälineiden on oltava asianmukaisia ja niissä on huomioitava esteettömyys. Tilankäytön osalta ei ole laissa sitovia normeja mitoitukseen liittyen.

Varhaiskasvatuksen tilat ja niiden toimivuus on tärkeä asia. Lisäksi tärkeää on, että sisätilojen lisäksi käytetään ulkotilaa ja lapsilla on mahdollisuus retkeillä Helsingin luonnossa ja lähimetsissä. Pedagogista toimintaa ja tilojen käyttöä suunnitellaan yhdessä lasten ja henkilöstön kanssa.

Helsingissä tilasuunnittelun tavoitteellisena mitoituksena on noin 8,25 m² huoneistoalaa samanaikaisesti läsnä olevaa lasta kohden. Huoneistoalaan ei lasketa teknisiä tiloja eikä keittiöitä. Tilasuunnittelussa varmistetaan monipuoliset tilat eri-ikäisille lapsille. Varhaiskasvatuksen toimintaan liittyy olennaisesti päivittäinen ulkoilu eli lapsille on varattu tiloja ulkoiluun pihoiden, puistoissa ja viheralueilla. Piha-alueita varataan 10 - 15 m²/ lapsi, poikkeuksena ovat tiiviit kantakaupunkimaiset alueet. Piha-alueiden suunnittelussa säilytetään mahdollisimman paljon tontilla olevaa kasvillisuutta ja varmistetaan toimivat yhteydet lähialueen metsiin ja puistoihin. Helsingissä koko kaupunki on oppimisympäristöä. Päiväkodit käyttävät oppimisympäristönään lähialueiden luontoa, metsiä, puistoja ja liikuntapaikkoja. Lisäksi voidaan hyödyntää koulujen liikuntatiloja. Säännöllisesti retkeillään alueen kirjastoissa, kulttuuritaloissa ja museoissa. Erityisesti isommat lapset käyttävät päiväkotien omien tilojen lisäksi muita kaupungin tiloja. Osassa päiväkoteja toimii metsä- ja kaupunkiryhmiä, jotka ovat suosittuja.

Valtakunnallisissa Rakennustietosäätiön ohjeissa mitoituspohjana käytetään hyötyalaa, johon kuuluu kaikki toimintatilat lukuun ottamatta liikennetiloja. Hyötyalaa mitoitetaan noin 7 m²/ tilapaikka, huoneistoalana tämä tarkoittaa reilut 9 m²/ tilapaikka. Valtakunnallisessa ohjeistuksessa on todettu, että päiväkodin toimivuuden kannalta keskeisiä asioita ovat: toiminnan sujuvuus ja tilojen joustava käyttö, sisä- ja ulkotilojen turvallisuus, terveellisyys ja ergonomia, ekologisuus ja tilat työympäristönä.

Toiminnan sujuvuus ja tilojen joustava käyttö tarkoittaa tilojen soveltuvuutta erilaisiin toiminnallisiin tilanteisiin, peleihin, leikkeihin, esityksiin, askarteluun, liikuntaan ja vauhdikkaisiin leikkeihin sekä myös rauhalliseen oleiluun ja lepoon sekä mahdollisuus toimia erikokoisissa ryhmissä. Tiloja tarkasteltaessa otetaan myös huomioon ekologisuus, jota edistetään tilojen ja välineiden yhteiskäytöllä, korjattavuudella ja uusioikätyöllä.

Tilat vaikuttavat henkilökunnan työskentelyolosuhteisiin. Tilamitoituksen ylitysten välttämiseksi ja jokaisen lapsiryhmän omien tilojen toteutumiseksi, tilamitoituksen väljentäminen on tavoitteellista, mikäli budjetti mahdollistaa jatkossa sen. Tilamitoitusta voitaisiin väljentää esimerkiksi poistamalla henkilökunnan taukotilat lapsille laskettavasta mitoituksesta. Henkilökunnan taukotilat eivät ole tosiallisesti lapsiryhmien käytössä. Tilamitoituksen arvioinnissa on huomioitava eri-ikäisten kiinteistöjen ominaisuudet. Tilat eivät ole suoraan vertailukelpoisia keskenään. Satunnaisesti järjestettävillä retkillä voidaan korvata kokonaan varhaiskasvatuksen tilantarvetta. Riittäväillä ulkoilutiloilla on myös merkityksensä. Tilantarvetta arvioitaessa huomioidaan myös alueen varhaiskasvatuspaikkojen tarve, jotta mahdollisimman monelle perheelle voidaan tarjota varhaiskasvatuspaikka lähellä sijaitsevasta yksiköstä lähipalveluperiaatteen mukaisesti.

Tilamitoitus, tilojen täyttö ja käyttö

Päiväkotitilojen tilakapasiteetin määrittelyssä pidetään tärkeänä, että päiväkoteihin määritellään tilapaikat mahdollisimman yhtenäisin periaattein. Tästä syystä laaja tilapaikkojen määrittelyn yhtenäistäminen ja tarkastelu tehtiin vuosina 2013–14 ja päivitystä tehdään edelleen säännöllisesti. Ennen vuotta 2012 valmistuneissa päiväkodeissa mitoitetaan huoneistoalaa 9 m² / tilapaikka ja sen jälkeen valmistuneissa tiloissa noin 8 m² /tilapaikka. Päiväkodeissa, joissa toimii integroitu erityisryhmä, on tilatehokkuustarkastelusta vähennetty tämä ryhmä ja sen ryhmän toiminta-alue.

Uudelleen valmistelun yhteydessä pyydetty selvitys henkilöstön taukotilojen, varastojen ja eteisten jättämisestä tilamitoituksen ulkopuolelle uusissa hankkeissa lisäisi tilamitoituksen epäyhtenäisyyttä ja heikentäisi vertailukelpoisuutta.

Toteutunut tilojen täyttöaste yhtä hoidossa olevaa lasta kohden oli vuoden 2022 lopulla Helsingissä noin 10,2 m², joka on korkeampi kuin suunnittelussa käytetty ohjeellinen mitoitus 8,25 tai 9 m²/ huoneistoalaa /lapsi. Lisäksi lapsia on jatkuvasti poissa erilaisista syistä esim. säännöllisten vapaapäivien tai sairastumisten takia eli tiloja arjessa on käytössä enemmän kuin tuo 10,2 m² / lapsi.

Tilojen täyttöaste vaihtelee eri puolilla kaupunkia. Syyskuun alussa 2023 kaupunkitasolla tilojen täyttöaste oli 90,9 %, ja vaihteluväli oli 86–97,2 %. Korkein tilatäyttö oli pohjoisella varhaiskasvatusalueella, jonne kuitenkin valmistuu neljä uutta päiväkotia: korvaava päiväkotia Eloisa helmikuussa 2024 Pakilaan, kokonaan uusi päiväkotia ja uusia paikkoja päiväkotia Kulkuriin kesäksi 2024 Oulunkylään, päiväkotia Perhosen korvaava vuonna 2025 Oulunkylään sekä päiväkotia Torpparintupa Torppa-

rinnmäkeen 2025. Tilojen täyttöastetta seurataan aluetasolla ja tilapäisesti joissain yksiköissä voi olla lapsia enemmän kuin tilapaikkoja. Erittymisesti tällainen tilanne voi olla, kun kevätkaudella pyritään tarjoamaan varhaiskasvatusta lähipalveluna. Näissä tapauksissa päiväkodin olosuhteet tarkastellaan siten, että noudatetaan terveysturvallisuuteen liittyviä reunaehtoja, kuten wc- ja ilmanvaihdonmitoitusta.

Perusparannettavissa kohteissa eivät uudisrakennuksille suunnitellut tavoitteet aina toteudu. Tällöin hankkeen tarkoituksenmukaisuutta arvioitaessa ja vaihtoehtoja vertailtaessa painottuvat tilamitoituksen ohella muut ominaisuudet, vertailuluvut sekä riskienhallinta kuten terveellisyys ja turvallisuus, investointi- ja tilakustannukset / lapsipaikka, toiminnalliset ominaisuudet ja muuntojoustavuus, rakennuksen arvo ja kaupunkikuva sekä mahdollisuus muihin tilaratkaisuihin.

Henkilöstön vaikutusmahdollisuudet

Toimialalla tilojen käytettävyyttä parannetaan vuosittain edistämällä satoja toiminnallisia muutostöitä. Nämä muutostyöt tulevat toimipisteiden henkilöstön ja esihenkilöiden esittäminä. Viime vuosina erityisesti alle kolmevuotiaiden lasten määrän kasvu päiväkodeissa on aiheuttanut tarvetta muokata tiloja. Toiminnallisten muutosten kautta voidaan parantaa toiminnan järjestämistä ja muokata tiloja aiempaa paremmin eri-ikäisten lasten tarpeisiin. Vuoden 2023 aikana tehtyjä ja suunnitteilla olevia tilojen toiminnallisia muutostöitä on yhteensä lähes 400 ja näiden toteuttamiseen käytetään määrärahoja reilut kuusi miljoonaa euroa.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla on vuonna 2022 päivitetty tilasuunnitteluohjeet, jotka on työstetty päiväkotien henkilöstön kanssa moniammatillisessa yhteistyössä. Nämä tukeutuvat valtakunnallisiin ohjeisiin ja terveysasetuksiin. Uusissa suunnitteluohjeissa on kuultu henkilöstöä kasvattamalla tilaresursointia lisäämällä henkilöstötiloja, jotka mahdollistavat muun muassa taukoja ja lepoa sekä suunnitteluajalla tapahtuvan työskentelyn päiväkodin tiloissa työpäivän aikana. Suunnitteluohjeissa tavoitteena on monipuolista toimintaa tukevat, turvalliset, terveelliset, monikäyttöiset ja muuntuvat tila- ja kalusteratkaisut sekä lasten ikäryhmään liittyvien tarpeiden ja ominaisuuksien huomioiminen. Vuodesta 2022 lukien on järjestetty säännönmukaisesti palauteskusteluja tilojen käyttäjien kanssa 1/2-1 vuotta hankkeen valmistumisen jälkeen. Positiivista palautetta on saatu käyttäjäkokouksista ja mahdollisuuksista vaikuttaa. Kouluarvosanalla mitattuna tilojen käyttäjien tyytyväisyys tilojen toimivuuteen on ollut 8,5. Palautteiden perusteella voidaan päivittää suunnitteluohjetta.

Ennen hankesuunnittelun käynnistymistä päiväkodin henkilöstö laatii tilasuunnittelua varten pedagogisen toimintasuunnitelman. Tässä yhtey-

dessä pohditaan etukäteen toimintatapoja sekä tilojen ja toiminnan välistä suhdetta. Tilahankkeissa vähintään toimipisteen esihenkilö osallistuu suunnittelun aikana käyttäjäkokouksiin. Päiväkodin johtaja osallistuu ja viestii suunnitelmista henkilöstöä rakennusprojektin aikana. Lapset osallistuvat pihasuunnitteluun, henkilöstö ja lapset voivat vaikuttaa myös irtokalustesuunnittelussa. Uudishankkeissa, joissa ei vielä ole henkilöstöä tai päiväkodinjohtajaa valittuna, varhaiskasvatuksen aluepäällikkö toimii tilojen käyttäjän edustajana, ja voi lisäksi nimetä alueella toimivan päiväkodin johtajan hankkeeseen toiminnan edustajaksi.

Keväällä 2023 on käynnistynyt Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan ja Helsingin yliopiston tutkimusyhteistyö Helsingin kaupungin toteuttamista uusista oppimisympäristöistä. Tavoitteena on kerätä tietoa oppimisympäristöjen vahvuuksista ja heikkouksista sekä yhteisesti kehittää tilojen käytettävyyttä ja käyttäjäkokemusta. Hanke on käynnistynyt koulutilojen tarkastelulla ja laajenee syksyllä 2023 varhaiskasvatuksen tiloihin. Hankkeen tuloksia huomioidaan uusien oppimisen tilojen ja oppimisympäristöjen ympäristöjen suunnittelussa. Lisäksi toimiala osallistuu Opetushallituksen oppimisympäristöselvitykseen tilojen toimivuudesta ja terveellisyydestä.

Lapsiryhmien muodostaminen ja tilojen käyttö on keskeinen pedagoginen tehtävä. Tilojen käyttöä suunnitellaan ja arvioidaan yhdessä päiväkodin johtajan johdolla. Tilatäyttöaste mittaa samanaikaisesti läsnä olevia lapsia. Eli tilojen käytössä huomioidaan myös ulkotilojen, mm. pihojen käyttö. Toimintakausittain tarkastellaan tilojen käyttöä lapsiryhmien tarpeiden mukaan. Jokaisella lapsiryhmällä on käytössä oma nimikkotila. Pienempien, alle kolmevuotiaiden lasten, kohdalla tilojen tulee muodostaa selkeämmin omia rajattuja kokonaisuuksia, jolloin yhteistiloja käytetään vähemmän. Isompien lasten kohdalla voidaan käyttää enemmän pienryhmätiloja sekä monipuolisia yhteiskäyttöisiä tiloja. Lapset otetaan mukaan oppimisympäristöjen suunnitteluun ikätaisonsa mukaisesti. Lapset toimivat päivän aikana erilaisissa kokoonpanoissa riippuen päivän ohjelmasta, joten myös tilojen käyttö on joustavaa ja monipuolista.

Kustannukset

Kuusikkovertailun mukaan Helsingissä tilakustannusten osuus kunnallisissa päiväkodeissa järjestettävän varhaiskasvatuksen kokonaiskustannuksista oli vuonna 2017 16,6 %, vuoteen 2022 osuus on kasvanut 19,8 %:iin.

Mikäli kasvatuksen ja koulutuksen toimialan varhaiskasvatuksen tilamitoitusta väljennetään, tarvitaan lisää tilahankkeita päivähoitotarpeen tyydyttämiseksi ja vastaavasti talonrakennushankkeiden rakennusoh-

jelmaan lisää rahoitusta tuleville vuosille. Koska esitetty 12 - 15 % pinta-alan kasvu kohdistuisi käytännössä kuiviin tiloihin, jotka eivät ole kalteimpia, realistinen arvio lisäystarpeesta päiväkotien vuotuisen investointirahoitukseen on vähintään 10 prosenttia. Rakentamishjelmassa vuosina 2023-27 valmistuville päiväkotihankkeille on ohjelmoitu rahoitusta noin 260 milj. euroa. Tänä aikana valmistuvien päiväkotien perusteella tilamitoituksen väljentäminen esitetysti tarkoittaisi arviolta 5 - 6 milj. euron vuotuisesta lisäystä investointirahoitukseen tai hankkeiden priorisointia vastaavalla summalla. Pinta-alan kasvu lisää myös ylläpitokustannuksia, tämänhetkisten ylläpitokustannusten mukaan arvioituna 100 000-150 000 euroa vuodessa.

Mikäli henkilöstötilat poistettaisiin mitoituksista uusissa hankkeissa, se kasvattaisi pinta-ala tarvetta noin 7- 8%, jolloin sen vaikutus olisi vähintään puolet yllämainituista kustannus tai priorisointi vaikutuksista. Mikäli henkilöstötilojen lisäksi poistettaisiin myös huoltotilat, sen vaikutus olisi noin 11% eli lähes saman verran kustannuksissa ja priorisoinneissa kuin mitoituksen kasvattaminen 9 m² / paikka. Lisäksi tämä lisäisi tilamitoituksen epäyhtenäisyyttä kaupungissa.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta katsoo lausunnossaan, että investointikustannusten kasvattaminen tarkoittaisi varhaiskasvatuksen vuokra-
kulujen merkittävää kasvua, johon ei ole varauduttu. Varhaiskasvatuksen laatuun vaikuttaa tiloja enemmän osaava ja riittävä henkilöstö sekä hyvä johtaminen.

Tilojen merkitys toiminnan järjestämiselle on tunnistettu. Tällä hetkellä nähdään, että on tärkeintä kohdentaa toimenpiteet henkilöstötilanteen parantamiseen. Varhaiskasvatuksessa on tarvetta pedagogisen asiantuntijan tukeen, tilojen käytön suunnitteluun, ryhmien muodostamiseen ja oppimisympäristöjen kehittämiseen. Esihenkilöiden osaamista vahvistetaan ja tuetaan tilojen ja ryhmien pedagogisessa suunnittelussa. Kehittämistä tehdään yhdessä henkilöstön kanssa. Uusista tilahankkeista saatua palautetta seurataan aktiivisesti ja huomioidaan tulevissa uudishankkeissa. Tilakustannusten kasvun sijaan määrärahoja on hyvä ohjata henkilöstö- ja johtamisresursseihin sekä oppimisympäristöjen kehittämiseen yksiköissä.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 ja 4 momentin mukaan kaupunginhallitus vastaa aloitteeseen, jonka on allekirjoittanut vähintään 25 valtuutettua, ja esittää sen kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi.

Esittelijä

va. kansliapäällikkö
Tuula Saxholm

Lisätiedot

Katja Rimpilä, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36256
katja.rimpila(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuutettu Mari Holopaisen aloite Helsingin varhaiskasvatuksen tilamitoituksen väljentämisestä

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 24.10.2023 § 240

HEL 2023-003751 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon liitteenä olevasta valtuutettu Mari Holopaisen ja 27 muun valtuutetun valtuustoaloitteesta liittyen varhaiskasvatuksen tilamitoituksen väljentämiseen, ja tarkisti pöytäkirjan tämän pykälän osalta heti:

Lausunto

Varhaiskasvatuslaissa todetaan, että varhaiskasvatusympäristön on oltava kehittävä, oppimista edistävä sekä terveellinen ja turvallinen lapsen ikä ja kehitys huomioon ottaen. Lisäksi toimitilojen ja toimintavälineiden on oltava asianmukaisia ja niissä on huomioitava esteettömyys. Tilankäytön osalta ei ole laissa sitovia normeja mitoitukseen liittyen.

Varhaiskasvatuksen tilat ja niiden toimivuus on tärkeä asia. Lisäksi tärkeää on, että sisätilojen lisäksi käytetään ulkotilaa ja lapsilla on mahdollisuus retkeillä Helsingin luonnossa ja lähimetsissä. Pedagogista toimintaa ja tilojen käyttöä suunnitellaan yhdessä lasten ja henkilöstön kanssa.

Helsingissä tilasuunnittelun tavoitteellisena mitoituksena on noin 8,25 m² huoneistoalaa samanaikaisesti läsnä olevaa lasta kohden. Huoneistoalaan ei lasketa teknisiä tiloja eikä keittiöitä. Tilasuunnittelussa varmistetaan monipuoliset tilat eri-ikäisille lapsille. Varhaiskasvatuksen toimintaan liittyy olennaisesti päivittäinen ulkoilu eli lapsille on varattu tiloja ulkoiluun pihoiden, puistoissa ja viheralueilla. Piha-alueita varataan 10 - 15 m²/ lapsi, poikkeuksena ovat tiiviit kantakaupunkimaiset alueet. Piha-alueiden suunnittelussa säilytetään mahdollisimman paljon tontilla olevaa kasvillisuutta. Helsingissä koko kaupunki on oppimisympäristöä.

Päiväkodit käyttävät oppimisympäristöinä lähialueiden luontoa, metsiä, puistoja ja liikuntapaikkoja. Lisäksi voidaan hyödyntää koulujen liikuntatiloja. Säännöllisesti retkeillään alueen kirjastoissa, kulttuuritaloissa ja museoissa. Erityisesti isommat lapset käyttävät päiväkotien omien tilojen lisäksi muita kaupungin tiloja. Osassa päiväkoteja toimii metsä- ja kaupunkiryhmiä, jotka ovat suosittuja.

Valtakunnallisissa Rakennustietosäätiön ohjeissa on todettu, että päiväkodin toimivuuden kannalta keskeisiä asioita ovat: toiminnan sujuvuus ja tilojen joustava käyttö, sisä- ja ulkotilojen turvallisuus, terveellisyys ja ergonomia, ekologisuus ja tilat työympäristönä.

Toiminnan sujuvuus ja tilojen joustava käyttö tarkoittaa tilojen soveltuvuutta erilaisiin toiminnallisiin tilanteisiin, peleihin, leikkeihin, esityksiin, askarteluun, liikuntaan ja vauhdikkaisiin leikkeihin sekä myös rauhalliseen oleiluun ja lepoon sekä mahdollisuus toimia erikokoisissa ryhmissä. Tiloja tarkasteltaessa otetaan myös huomioon ekologisuus, jota edistetään tilojen ja välineiden yhteiskäytöllä, korjattavuudella ja uusio-ikäytöllä.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta toteaa, että tilat vaikuttavat henkilökunnan työskentelyolosuhteisiin. Tilamitoituksen ylitysten välttämiseksi ja jokaisen lapsiryhmän omien tilojen toteutumiseksi, tilamitoituksen väljentäminen on tavoitteellista, mikäli budjetti mahdollistaa jatkossakin. Tilamitoitusta voitaisiin väljentää esimerkiksi poistamalla henkilökunnan taukotilat lapsille laskettavasta mitoituksesta. Henkilökunnan taukotilat eivät ole tosiasiallisesti lapsiryhmien käytössä.

Tilamitoituksen arvioinnissa on huomioitava eri-ikäisten kiinteistöjen ominaisuudet. Tilat eivät ole suoraan vertailukelpoisia keskenään.

Lautakunta toteaa, ettei satunnaisesti järjestettävillä retkillä voida korvata varhaiskasvatuksen tilantarvetta. Lautakunta korostaa myös riittävien ulkoilutilojen merkitystä.

Lautakunta pitää tärkeänä, että tilantarvetta arvioitaessa huomioidaan myös alueen varhaiskasvatuspaikkojen tarve, jotta mahdollisimman monelle perheelle voidaan tarjota varhaiskasvatuspaikka lähellä sijaitsevasta yksiköstä lähipalveluperiaatteen mukaisesti.

Tilamitoitus, tilojen täyttö ja käyttö

Päiväkotitilojen tilakapasiteetin määrittelyssä pidetään tärkeänä, että päiväkoteihin määritellään tilapaikat mahdollisimman yhtenäisin periaattein. Tästä syystä laaja tilapaikkojen määrittelyn yhtenäistäminen ja tarkastelu tehtiin vuosina 2013–14 ja päivitystä tehdään edelleen säännöllisesti. Ennen vuotta 2012 valmistuneissa päiväkodeissa mitoitetaan

huoneistoalaa 9 m² / tilapaikka ja sen jälkeen valmistuneissa tiloissa noin 8 m² /tilapaikka. Päiväkodeissa, joissa toimii integroitu erityisryhmä, on tilatehokkuustarkastelusta vähennetty tämä ryhmä ja sen ryhmän toiminta-alue.

Uudelleen valmistelun yhteydessä pyydetty selvitys henkilöstön taukoti-
lojen, varastojen ja eteisten jättämisestä tilamitoituksen ulkopuolelle
uusissa hankkeissa lisäisi tilamitoituksen epäyhtenäisyyttä ja vertailu-
kelpoisuutta.

Toteutunut tilojen täyttöaste yhtä hoidossa olevaa lasta kohden oli vuo-
den 2022 lopulla Helsingissä noin 10,2 m², joka on korkeampi kuin
suunnittelussa käytetty ohjeellinen mitoitus 8,25 tai 9 m²/ huoneisto-
alaa /lapsi. Lisäksi lapsia on jatkuvasti poissa erilaisista syistä esim.
säännöllisten vapaapäivien tai sairastumisten takia eli tiloja arjessa on
käytössä enemmän kuin tuo 10,2 m² / lapsi.

Tilojen täyttöaste vaihtelee eri puolilla kaupunkia. Syyskuun alussa
2023 kaupunkitasolla tilojen täyttöaste oli 90,9 %, ja vaihteluväli oli 86–
97,2 %. Korkein tilatäyttö oli pohjoisella varhaiskasvatusalueella, jonne
kuitenkin valmistuu neljä uutta päiväkotia: korvaava päiväkotia Eloisa
helmikuussa 2024 Pakilaan, kokonaan uusi päiväkotia ja uusia paikkoja
päiväkotia Kulkuri kesäksi 2024 Oulunkylään, päiväkotia Perhosen kor-
vaava vuonna 2025 Oulunkylään sekä päiväkotia Torpparintupa Torppa-
rinmäkeen 2025. Tilojen täyttöastetta seurataan aluetasolla ja tilapäi-
sesti joissain yksiköissä voi olla lapsia enemmän kuin tilapaikkoja. Eri-
tyisesti tällainen tilanne voi olla, kun kevätkaudella pyritään tarjoamaan
varhaiskasvatusta lähipalveluna. Näissä tapauksissa päiväkodin olo-
suhteet tarkastellaan siten, että noudatetaan terveysturvallisuuteen liit-
tyviä reunaehtoja, kuten wc- ja ilmanvaihtonimitusta.

Henkilöstön vaikutusmahdollisuudet

Toimialalla tilojen käytettävyyttä parannetaan vuosittain edistämällä sa-
toja toiminnallisia muutostöitä. Nämä muutostyötartteet tulevat toimipis-
teiden henkilöstön ja esihenkilöiden esittäminä. Viime vuosina erityises-
ti alle kolmevuotiaiden lasten määrän kasvu päiväkodeissa on aiheut-
tanut tarvetta muokata tiloja. Toiminnallisten muutosten kautta voidaan
parantaa toiminnan järjestämistä ja muokata tiloja aiempaa paremmin
eri-ikäisten lasten tarpeisiin. Vuoden 2023 aikana tehtyjä ja suunnitteilla
olevia tilojen toiminnallisia muutostöitä on yhteensä lähes 400 ja näiden
toteuttamiseen käytetään määrärahoja reilut kuusi miljoonaa euroa.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla on vuonna 2022 päivitetty tila-
suunnitteluohjeet, jotka on työstetty päiväkotien henkilöstön kanssa
moniammatillisessa yhteistyössä. Nämä tukeutuvat valtakunnallisiin oh-
jeisiin ja terveysasetuksiin. Uusissa suunnitteluohjeissa on kuultu hen-

kilöstöä kasvattamalla tilaresurssointia lisäämällä henkilöstötiloja, jotka mahdollistavat muun muassa taukoja ja lepoa sekä suunnitteluajalla tapahtuvan työskentelyn päiväkodin tiloissa työpäivän aikana. Suunnitteluohjeissa tavoitteena on monipuolista toimintaa tukevat, turvalliset, terveelliset, monikäyttöiset ja muuntuvat tila- ja kalusteratkaisut sekä lasten ikäryhmään liittyvien tarpeiden ja ominaisuuksien huomioiminen. Vuodesta 2022 lukien on järjestetty säännönmukaisesti palautekeskusteluja tilojen käyttäjien kanssa 1/2-1 vuotta hankkeen valmistumisen jälkeen. Positiivista palautetta on saatu käyttäjäkokouksista ja mahdollisuuksista vaikuttaa. Kouluarvosanalla mitattuna tilojen käyttäjien tyytyväisyys tilojen toimivuuteen on ollut 8,5. Palautteiden perusteella voidaan päivittää suunnitteluohjetta.

Ennen hankesuunnittelun käynnistymistä päiväkodin henkilöstö laatii tilasuunnittelua varten pedagogisen toimintasuunnitelman. Tässä yhteydessä pohditaan etukäteen toimintatapoja sekä tilojen ja toiminnan välistä suhdetta. Tilahankkeissa vähintään toimipisteen esihenkilö osallistuu suunnittelun aikana käyttäjäkokouksiin. Päiväkodin johtaja osallistaa ja viestii suunnitelmista henkilöstöä rakennusprojektin aikana. Lapset osallistuvat pihasuunnitteluun, henkilöstö ja lapset voivat vaikuttaa myös irtokalustesuunnittelussa. Uudishankkeissa, joissa ei vielä ole henkilöstöä tai päiväkodinjohtajaa valittuna, varhaiskasvatuksen aluepäällikkö toimii tilojen käyttäjän edustajana, ja voi lisäksi nimetä alueella toimivan päiväkodin johtajan hankkeeseen toiminnan edustajaksi.

Keväällä 2023 on käynnistynyt Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan ja Helsingin yliopiston tutkimusyhteistyö Helsingin kaupungin toteuttamista uusista oppimisympäristöistä. Tavoitteena on kerätä tietoa oppimisympäristöjen vahvuuksista ja heikkouksista sekä yhteiskehittää tilojen käytettävyyttä ja käyttäjäkokemusta. Hanke on käynnistynyt koulutilojen tarkastelulla ja laajenee vuoden 2024 aikana varhaiskasvatuksen tiloihin. Hankkeen tuloksia huomioidaan uusien oppimisen tilojen ja oppimisympäristöjen ympäristöjen suunnittelussa. Lisäksi toimiala osallistuu Opetushallituksen oppimisympäristöselvitykseen tilojen toimivuudesta ja terveellisyydestä.

Lapsiryhmien muodostaminen ja tilojen käyttö on keskeinen pedagoginen tehtävä. Tilojen käyttöä suunnitellaan ja arvioidaan yhdessä päiväkodin johtajan johdolla. Tilatäyttöaste mittaa samanaikaisesti läsnäolevia lapsia. Eli tilojen käytössä huomioidaan myös ulkotilojen, mm. pihojen käyttö. Toimintakausittain tarkastellaan tilojen käyttöä lapsiryhmien tarpeiden mukaan. Jokaisella lapsiryhmällä on käytössä oma nimikkotila. Pienempien, alle kolmevuotiaiden lasten, kohdalla tilojen tulee muodostaa selkeämmin omia rajattuja kokonaisuuksia, jolloin yhteistiloja käytetään vähemmän. Isompien lasten kohdalla voidaan käyttää enemmän pienryhmätiloja sekä monipuolisia yhteiskäyttöisiä tilo-

ja. Lapset otetaan mukaan oppimisympäristöjen suunnitteluun ikäta-sonsa mukaisesti. Lapset toimivat päivän aikana erilaisissa kokoonpa-noissa riippuen päivän ohjelmasta, joten myös tilojen käyttö on joustavaa ja monipuolista.

Kustannukset

Kuusikkovertailun mukaan Helsingissä tilakustannusten osuus kunnal-lisissa päiväkodeissa järjestettävän varhaiskasvatuksen kokonaiskus-tannuksista oli vuonna 2017 16,6 %, vuoteen 2022 osuus on kasvanut 19,8 %:iin.

Kaupunkiympäristön toimialan arvion mukaan, mikäli kasvatuksen ja koulutuksen toimialan varhaiskasvatuksen tilamitoitusta väljennetään, tarvitaan talonrakennushankkeiden rakennusohjelmaan lisää rahoitusta tuleville vuosille. Koska esitetty mitoituksen kasvattaminen vähintään 9 m² / paikka eli 12–15 % pinta-alan kasvu kohdistuisi käytännössä kui-viin tiloihin, jotka eivät ole kalleimpia, realistinen arvio lisäystarpeesta päiväkotien vuotuisen investointirahoitukseen on vähintään 10 pro-senttia. Rakentamishjelmassa vuosina 2023–27 valmistuville päiväko-tihankkeille on ohjelmoitu rahoitusta noin 260 milj. euroa. Tänä aikana valmistuvien päiväkotien perusteella tilamitoituksen väljentäminen esi-tetysti tarkoittaisi arviolta 5 - 6 milj. euron vuotuista lisäystä investointi-rahoitukseen eli yhteensä 30–36 miljoonan euron lisäinvestointitarvetta vuosille 2023–27 tai hankkeiden priorisointia vastaavalla summalla. Tämä tarkoittaa, että vuosittain joutuisimme arvioimaan uudelleen yh-den 150 paikkaisen päiväkodin toteuttamista, ja vuosien 2023–27 aika-na viiden vastaavan kokoisen päiväkodin toteuttamista. Pinta-alan kasvu lisää myös ylläpitokustannuksia, tämänhetkisten ylläpitokustannus-ten mukaan arvioituna 100 000–150 000 euroa vuodessa.

Mikäli henkilöstötilat poistettaisiin mitoituksista uusissa hankkeissa, se kasvattaisi pinta-ala tarvetta noin 7- 8%, jolloin sen vaikutus olisi vähin-tään puolet yllämainituista kustannus tai priorisointi vaikutuksista. Mikäli henkilöstötilojen lisäksi poistettaisiin myös huoltotilat, sen vaikutus olisi noin 11% eli lähes saman verran kustannuksissa ja priorisoinneissa kuin mitoituksen kasvattaminen 9 m² / paikka. Lisäksi tämä lisäisi tila-mitoituksen epäyhtenäisyyttä kaupungissa.

Investointikustannusten kasvattaminen tarkoittaisi varhaiskasvatuksen vuokratulujen merkittävää kasvua, johon ei ole varauduttu. Varhais-kasvatuksen laatuun vaikuttaa tiloja enemmän osaava ja riittävä henki-löstö sekä hyvä johtaminen. Tilojen merkitys toiminnan järjestämiselle on tunnistettu. Tällä hetkellä nähdään, että on tärkeintä kohdentaa toi-menpiteet henkilöstötilanteen parantamiseen. Varhaiskasvatuksessa on tarvetta pedagogisen asiantuntijan tukeen, tilojen käytön suunnitte-

luun, ryhmien muodostamiseen ja oppimisympäristöjen kehittämiseen. Esihenkilöiden osaamista vahvistetaan ja tuetaan tilojen ja ryhmien pedagogisessa suunnittelussa. Kehittämistä tehdään yhdessä henkilöstön kanssa. Uusista tilahankkeista saatua palautetta seurataan aktiivisesti ja huomioidaan tulevissa uudishankkeissa. Tilakustannusten kasvun sijaan määrärahoja on hyvä ohjata henkilöstö- ja johtamisresursseihin sekä oppimisympäristöjen kehittämiseen yksiköissä.

Käsittely

24.10.2023 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Satu Järvenkallas: Lisätään lausuntoehdotukseen "Lautakunta tarkastaa pöytäkirjan tämän pykälän osalta heti."

Lisäksi lause kohdassa 19: "Nykyiset resurssit eivät mahdollista tällaista" poistetaan ja muutetaan:

Esihenkilöiden osaamista vahvistetaan ja tuetaan tilojen ja ryhmien pedagogisessa suunnittelussa. Kehittämistä tehdään yhdessä henkilöstön kanssa.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta hyväksyi esittelijän muutetun ehdotuksen.

Vastaehdotus:

Mari Holopainen: Kasvatus- ja koulutuslautakunta toteaa, että tilat vaikuttavat henkilökunnan työskentelyolosuhteisiin. Tilamitoituksen ylitysten välttämiseksi ja jokaisen lapsiryhmän omien tilojen toteutumiseksi, tilamitoituksen väljentäminen on tavoitteellista, mikäli budjetti mahdollistaa jatkossa sen. Tilamitoitusta voitaisiin väljentää esimerkiksi poistamalla henkilökunnan taukotilat lapsille laskettavasta mitoituksesta. Henkilökunnan taukotilat eivät ole tosiallisesti lapsiryhmien käytössä.

Tilamitoituksen arvioinnissa on huomioitava eri-ikäisten kiinteistöjen ominaisuudet. Tilat eivät ole suoraan vertailukelpoisia keskenään.

Lautakunta toteaa, ettei satunnaisesti järjestettävillä retkillä voida korvata varhaiskasvatuksen tilantarvetta. Lautakunta korostaa myös riittävien ulkoilutilojen merkitystä.

Lautakunta pitää tärkeänä, että tilantarvetta arvioitaessa huomioidaan myös alueen varhaiskasvatuspaikkojen tarve, jotta mahdollisimman monelle perheelle voidaan tarjota varhaiskasvatuspaikka lähellä sijaitsevasta yksiköstä lähialueperiaatteen mukaisesti.

Kannattaja: Mirita Saxberg

06.11.2023

Asia/9

Kasvatus- ja koulutuslautakunta hyväksyi yksimielisesti Mari Holopaisen vastaehdotuksen.

03.10.2023 Palautettiin

13.06.2023 Palautettiin

23.05.2023 Pöydälle

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Carola Harju, yksikön päällikkö, puhelin: 310 42542
carola.harju(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunta 26.09.2023 § 493

HEL 2023-003751 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon valtuutettu Mari Holopaisen valtuustoaloitteesta koskien varhaiskasvatuksen tilamitoituksen väljentämistä.

Aloitteessa esitetään, että Helsingin varhaiskasvatuksen tilojen lapsikohtaista tilamitoitusta nostetaan nykyisestä vähintään 9 m²/lapsi. Lisäksi aloitteessa esitetään, että lapsikohtaiseen tilamitoitukseen ei lasketa mukaan tiloja, joita ei ole tarkoitettu lapsiryhmien toimintaan, kuten eteisiä, varastoja ja henkilökunnan taukotaloja. Henkilökunnalle on varattava riittävät taukotilat.

Tavoitteiden asettaminen tilahankkeissa

Tilahankkeille mitoittavan asiakaspaikkamäärän sekä asetettavat toiminnalliset ja tilamitoitustavoitteet määrittelee asiakastoimiala kaupungin strategioiden, päätösten ja omien suunnitteluohjeidensa pohjalta. Kaupunkiympäristön toimiala asettaa hankkeelle muut, kuten taloudellisuuteen, ekologiseen kestävyYTEEN, esteettömyYTEEN, pitkäikäisyyteen ja kaupunkikuvaan liittyvät tavoitteet kaupungin strategioiden, päätösten ja ohjeiden mukaisesti.

Asiakastoimialan rooli hankkeiden ohjauksessa ja hyväksynnässä

Kaupunkiympäristön toimialan edustaja johtaa hankkeen suunnittelua ja toteutusta kohti asetettuja tavoitteita. Hankkeiden toiminnallinen suunnittelu tehdään asiakastoimialan suunnitteluohjeiden periaatteiden

mukaan. Hankkeiden projektiryhmään nimetään asiakastoimialan edustaja, joka ottaa kantaa suunnitelmien toiminnallisuuteen ja huolehtii toiminnallisten tavoitteiden toteutumisesta eri suunnitteluvaiheissa. Hankkeen suunnitteluvaihe sisältää asiakastoimialan edustajan organisoimat, teemakohtaiset käyttäjäkokoukset, joihin kutsutaan mukaan käyttäjän edustajia ja tarvittavia asiantuntijoita.

Voimassa olevan tilahankkeiden käsittelyohjeen 2015 Khs 14.12.2015 mukaan hankesuunnittelun lähtötietona on asiakastoimialan hyväksymä tarvepäättös, joka sisältää muun muassa alustavan tilaohjelman ja maksimilaajuuden. Hankesuunnitelman edetessä päätöksentekoon asiakastoimiala antaa hankesuunnitelmasta lausunnon ja hyväksyy sen alustavan vuokra-arvion.

Palautteen keruu käyttäjiltä ja suunnitteluohjeiden kehittäminen

Kaupunkiympäristön toimialan Tilat-palvelu kerää käyttäjiltä palautetta tiloista ja Tilat-palvelun toiminnasta. Palautetta kysytään ensisijaisesti liittyen tilojen ylläpitoon, kuntoon, olosuhteisiin tai valmistuneiden tilojen toteutusprosessiin. Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala kerää palautetta tilojen toiminnallisista ominaisuuksista kuten tilanahtauden tunnusta. Saatujen palautteiden perusteella suunnitteluohjeita ja prosesseja kehitetään kaupunkiympäristön toimialan ja kasvatuksen ja koulutuksen toimialan yhteistyössä, kuitenkin siten, että kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla on päävastuu mitoitus- ja muiden toiminnallisten tavoitteiden kehittämisestä ja viemisestä suunnitteluohjeisiin.

Päiväkotien tilamitoitus

Päiväkotihankkeiden tilamitoituksen osalta kaupunkiympäristön toimiala noudattaa kasvatuksen ja koulutuksen toimialan suunnitteluohjeita ja linjauksia.

Perusparannettavissa kohteissa eivät uudisrakennuksille suunnitellut tavoitteet aina toteudu. Tällöin hankkeen tarkoituksenmukaisuutta arvioitaessa ja vaihtoehtoja vertailtaessa painottuvat tilamitoituksen ohella muut ominaisuudet, vertailuluvut sekä riskienhallinta kuten terveellisyys ja turvallisuus, investointi- ja tilakustannukset / lapsipaikka, toiminnalliset ominaisuudet ja muuntojoustavuus, rakennuksen arvo ja kaupunkikuva sekä mahdollisuus muihin tilaratkaisuihin.

Mikäli kasvatuksen ja koulutuksen toimialan varhaiskasvatuksen tilamitoitusta väljennetään, tarvitaan lisää tilahankkeita päivähoitotarpeen tyydyttämiseksi ja vastaavasti talonrakennushankkeiden rakennusohjelmaan lisää rahoitusta tuleville vuosille. Koska esitetty 12 - 15 % pinta-alan kasvu kohdistuisi käytännössä kuiviin tiloihin, jotka eivät ole kalleimpia, realistinen arvio lisästarpeesta päiväkotien vuotuisen inves-

06.11.2023

Asia/9

tointirahoitukseen on vähintään 10 prosenttia. Rakentamishjelmassa vuosina 2023 - 2027 valmistuville päiväkotihankkeille on ohjelmoitu rahoitusta noin 260 milj. euroa. Tänä aikana valmistuvien päiväkotien perusteella tilamitoituksen väljentäminen esitetysti tarkoittaisi arviolta 5 - 6 milj. euron vuotuista lisäystä investointirahoitukseen tai hankkeiden priorisointia vastaavalla summalla. Pinta-alan kasvu lisää myös ylläpitokustannuksia, tämänhetkisten ylläpitokustannusten mukaan arvioituna 100 000 - 150 000 euroa vuodessa.

19.09.2023 Pöydälle

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Päivi Etelämäki, yksikön päällikkö: 09 310 31871
paivi.etelamaki(a)hel.fi

06.11.2023

Asia/10

§ 659

V 15.11.2023, Valtuutettu Minja Koskelan aloite muskarituntien pilotoimisesta päiväkodeissa vahvistamaan lasten tasa-arvoa

HEL 2023-006232 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo asian loppuun käsitellyksi.

Käsittely

Vastaehdotus:

Minja Koskela: Lisätään kappaleeseen:

”Taiteen perusopetuksen yhdenvertainen saavutettavuus koko kaupungissa on tärkeä tavoite. Sen saavuttamiseksi kehitetään toimialarajat ylittävää yhteistyötä aiemmin mainitun tavoin,

[TÄSTÄ ETEENPÄIN LISÄYS] eli 1) toteuttamalla pilotti varhaismusiikkikasvatuksen ammattilaisen vetämänä päiväkotien tiloissa aukioloaikojen ulkopuolella tai leikkipuistoissa yhteistyössä musiikkioppilaitosten kanssa 2) kehittämällä viestintää tpo-toiminnasta ja toimintaan liittyvistä saavutettavuusmekanismeista yhteistyössä kulttuuri- ja vapaa-ajan toimialan kanssa. Lisäksi pohditaan tapoja kehittää aloitevastauksessa mainittuja musiikkiopistovierailuja ja ”taidemaistiaisista”. Kaupunginhallitus huomauttaa, että tpo:n saavutettavuuden kehittäminen on linjassa myös kaupungin 2024 talousarvion kanssa, jossa on sovittu toiminnan laajentamisesta erityisesti niille alueille, joilla sitä on vähemmän tarjolla.”

Kannattaja: Tuomas Rantanen

Kaupunginhallitus hyväksyi yksimielisesti Minja Koskelan vastaehdotuksen mukaan muutetun ehdotuksen.

Esittelijä

va. kansliapäällikkö
Tuula Saxholm

Lisätiedot

Katja Rimpilä, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36256
katja.rimpila(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Minja Koskelan aloite muskarituntien pilotoimisesta päivä-

kodeissa vahvistamaan lasten tasa-arvoa

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo asian loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Minja Koskela ja 24 muuta valtuutettua esittävät, että Helsingin kaupunki pyrkii vahvistamaan taiteen perusopintojen saavutettavuutta pilotoimalla päiväkodeissa toteutettavia viikoittaisia muskaritunteja kevätlukukaudella 2024 vuonna 2020 syntyneille lapsille (15X45min). Muskaritunnit toteutetaan kolmella alhaisen osallistumistasteen alueella (esimerkiksi Jakomäki, Mellunmäki ja Kannelmäki) yhteistyössä musiikkioppilaitosten kanssa. Pilotille asetetaan kolme tavoitetta:

- 1) Lisätä perheiden tietämystä TPO-järjestelmästä sekä sen sisältämistä saavutettavuusmekanismeista.
- 2) Edesauttaa lapsia erilaisista sosio-ekonomisista taustoista osallistumaan TPO:een.
- 3) Pohtia keinoja kehittää Helsingin kaupungin tiedotusta TPO-toiminnasta niin, että se lisäisi toiminnan saavutettavuutta.

Asiasta on saatu kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunto. Esitetty aloitevastaus vastaa pääosin lautakunnan lausuntoa. Lautakunnan lausunnon jälkeen on saatu toimialalta täydentäviä tietoja, jotka ovat aloitevastauksen lopussa.

Varhaiskasvatuslaki ja varhaiskasvatussuunnitelman perusteet (2022) velvoittavat monipuoliseen taiteelliseen toimintaan ja sen opettamiseen lapsiryhmissä. Helsingin varhaiskasvatuksessa musiikillista toimintaa lähestytään moniaistisesti leikillisyyden ja onnistumisen kokemusten kautta. Lasten kanssa lauletaan, loruillaan, kokeillaan erilaisia soittimia, kuunnellaan ja tuotetaan musiikkia.

Taiteen perusopetus (myöhemmin TPO) määritellään lapsille ja nuorille suunnatuksi koulupäivän ulkopuoliseksi tavoitteelliseksi ja pitkäjänteiseksi taidelajien opetuksiksi.

Päiväkodissa järjestettävä toiminta perustuu varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa määriteltyihin tavoitteisiin sekä lasten tarpeisiin ja mielenkiinnon kohteisiin. Mahdollisen ulkopuolisen tahon järjestämän toiminnan tulisi integroitua kiinteäksi osaksi muuta päiväkodin toimintaa. Samalla tulee varmistaa, että ulkopuolisen asiantuntijan avulla voidaan luontevasti lisätä opettajien osaamista aiheesta. Edellä mainituin tavoin voidaan edistää toimintakulttuurin kehittämistä kokonaisvaltaisesti. Tästä voidaan mainita esimerkkinä taiteilijoiden toimiminen pitempiaikaisesti tietyissä päiväkodeissa ja muu yhteistyö kulttuuri ja vapaa-ajan toimialan kanssa.

Aloitteessa ehdotetaan päiväkodissa toteutettavia viikoittaisia musiikki-leikkitunteja (muskaritunteja) vuonna 2020 syntyneille lapsille. Yhdelle ikäluokalle tehtävä kokeilu ei vastaa aloitteen tavoitteeseen lisätä TPO-järjestelmän tunnettavuutta tai perheiden hakeutumista entistä laajemmin sen piiriin. Lisäksi vain yhdelle ikäluokalle järjestetty toiminta asettaa lapset eriarvoiseen asemaan ryhmän sisällä. Yhdelle ikäluokalle suunnattu toimintatuokio jää irralliseksi lapsiryhmän muista toiminnan sisällöistä. Varhaiskasvatuspäivä rakentuu lasten kiinnostusten kohteiden pohjalta isommiksi teemoiksi ja projekteiksi, joita käsitellään monipuolisin menetelmin. Päiväkotipäivään lisättävän muskaritoiminnan sijaan perheille tulisi tarjota entistä enemmän mahdollisuuksia osallistua taiteen perusopetukseen vapaa-ajalla yhdessä lapsensa kanssa.

Aloitteen ensimmäisenä tavoitteena on lisätä perheiden tietämystä TPO-järjestelmästä sekä sen sisältämistä saavutettavuusmekanismeista. Tämän tavoitteen toteutumista voisi edistää monin tavoin, esimerkiksi päiväkotiryhmien vierailuilla musiikkiopistoihin tai musiikkiopistojen vierailuilla leikkipuistojen perhetoimintaan. Samoin toimitaan esimerkiksi urheiluseurojen kanssa tehtävässä yhteistyössä. Vierailujen tai ”taidemaistiaisten” yhteydessä on luontevaa tiedottaa myös laajemmin TPO:sta ja sen saavutettavuusmekanismeista huoltajille.

Toisena tavoitteena aloitteessa on auttaa lapsia erilaisista sosio-ekonomisista taustoista osallistumaan TPO:een. Aloitteessa kuvattu pilotti voitaisiin toteuttaa päiväkotien tiloissa aukioloaikojen ulkopuolella tai leikkipuistoissa lapsiperhetoiminnan yhteydessä. Päiväkoti- tai leikkipuistotiloissa järjestetyn toiminnan yhteydessä voisi huoltajille tarjota myös tietoa osallistumisen mahdollistavista tukimuodoista, kuten maksuhuojennuksista ja lainainstrumenteista.

Aloitteen kolmantena tavoitteena on kehittää kaupungin tiedottamista niin, että se lisäisi TPO:n saavutettavuutta. TPO:n tunnettavuuden lisäämiseksi olisi tärkeää, että huoltajat saavat jo varhain tietoa TPO:n järjestämisestä ja erilaisista mahdollisuuksista. Neuvola, leikkipuistot ja kirjastopalvelut ovat tärkeä linkki huoltajien suuntaan, ja niitä voidaan

hyödyntää toiminnan tunnettavuuden lisäämisessä. Esimerkiksi Kulttuurin kummilapset toiminnassa on tehty paljon kehittämistyötä kulttuuripalveluiden tunnettavuuden lisäämiseksi ja toiminnasta viestitään monilla eri kielillä.

Taiteen perusopetuksen yhdenvertainen saavutettavuus koko kaupungissa on tärkeä tavoite. Sen saavuttamiseksi kehitetään toimialarajat ylittävää yhteistyötä aiemmin mainituin tavoin.

Varhaiskasvatuksessa tarveperusteista rahoitusta käytetään ei-mitoituksessa olevan lisähenkilöstön palkkaamiseen sekä muihin syrjäytymistä ehkäiseviin toimenpiteisiin. Varhaiskasvatusyksiköt voivat oman harkinnan ja tarpeen mukaan käyttää tarveperusteista rahoitusta myös kulttuurikasvatuksen edistämiseen. Yksiköistä voidaan esimerkiksi tehdä vierailuja kulttuuripalveluihin tai tilata koko ryhmälle tai yksikölle kulttuuritapahtuma päiväkotiiin. Päiväkodin johtaja yhdessä opettajien kanssa vastaa siitä, että kaikki lapset pääsevät toimintaan mukaan ja toiminta tukee kokonaisvaltaisen varhaispedagogiikan toteutumista.

Toimialalta saadut täydentävät tiedot aloitevastaukseen

Varhaiskasvatussuunnitelman ja varhaiskasvatuksen toiminnan ydinsältöä on taidekasvatus ja taidelähtöiset menetelmät. Näihin kuuluu myös musiikkipedagogiikka. Taidekasvatus sisältää sekä spontaania että ennalta suunniteltua pedagogista toimintaa. Jokaisen lapsen yksilöllistä ilmaisua tuetaan ja lasten yhteisille luoville prosesseille annetaan riittävästi aikaa ja tilaa. Musiikki, taide ja ilmaisu kuuluvat lasten jokaiseen päivään. Taidekasvatus liittyy lapsiryhmän toiminnan kulloiseenkin teemaan kokonaisvaltaisesti. Esimerkiksi tietyn teeman sisällä voidaan numeroita opetella laulujen ja lorujen avulla, liikkuen ja leikkien.

Yhteistyökumppaneiden erityisosaamisen hyödyntäminen rikastuttaa päiväkodin omaa taidekasvatusta (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2022). Varhaiskasvatuksessa tehdään paljon yhteistyötä kulttuuritoimijoiden kanssa. Jatkossa yhteistyötä tehdään eri toimijoiden kanssa niin, että se yhdistyy luontevasti ryhmän muuhun toimintaan ja tukee lasten oppimista tarkoituksenmukaisesti. Musiikkipedagogiikassa tämä tarkoittaa esimerkiksi konsertteja ja yhteistyöprojekteja taidetoimijoiden kanssa.

Mahdollinen ulkopuolisen toimijan järjestämä muskaritoiminta kesken varhaiskasvatuspäivän aiheuttaa erityisjärjestelyjä päiväkodissa. Muskariopettajan kanssa tulee sopia suunnitteluajat, jolloin opettajat voivat yhdessä suunnitella toiminnan ryhmän pedagogista kokonaisuutta tukeväksi. Tämän lisäksi päiväkodista tulee varata tila muskaria varten ja varmistaa henkilöstöresurssi muskarin ajaksi, koska henkilöstöllä on

vastuu lapsiryhmästä. Mikäli pilotti järjestetään yhdelle ikäluokalle, lapset kootaan muskarin ajaksi yhteen tilaan ja henkilöstöä tulee olla mukana eri ryhmistä. Henkilöstön vajaan tilanteissa tämä aiheuttaa haasteita niihin ryhmiin, joista lapset osallistuvat muskariin. Käytännön järjestelyistä ja varhaiskasvatuksen pedagogisista lähtökohdista lähtien muskarikokeiluja ei ole päiväkodeissa pidetty tarkoituksenmukaisina.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala tarjoaa päiväkotien tiloja maksuttomasti TPO-toimijoiden käyttöön klo 15 jälkeen, jolloin lapset voivat osallistua TPO-toimintaan huoltajansa kanssa. Avoimessa varhaiskasvatuksessa painotetaan erityisesti vauvaperhe- ja pikkulapsitoimintaa. Toimintaa voidaan edelleen kehittää ja TPO-toimintaa lisätä leikkipuis-toissa, missä myös huoltajat ovat mukana.

Lapsivaikutusten arviointi

Varhaiskasvatuslain mukaan varhaiskasvatuksen tehtävänä on edistää lasten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta sekä ehkäistä syrjäytymistä. Varhaiskasvatuksen tavoitteena on toteuttaa lapsen leikkiin, liikkumiseen, taiteisiin ja kulttuuriperintöön perustuvaa monipuolista pedagogista toimintaa inklusiivisten periaatteiden mukaisesti. Varhaiskasvatuksen taidekasvatus suunnitellaan eheytyttyä osaksi koko varhaiskasvatuspäivää. Näin voidaan huomioida lasten osallisuus ja spontaanit oppimistilanteet joustavasti lasten tarpeet huomioiden. Vain neljävuotiaille lapsille tarjottava, musiikkioppilaitokselta ostettu muskaritoiminta päiväkotipäivän aikana olisi irrallinen lapsiryhmän muusta pedagogisesta toiminnasta. Se ei myöskään vastaisi varhaiskasvatukselle asetettuja yhdenvertaisuuden periaatteita.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 25 valtuutettua.

Esittelijä

va. kansliapäällikkö
Tuula Saxholm

Lisätiedot

Katja Rimpilä, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36256
katja.rimpila(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuutettu Minja Koskelan aloite muskarituntien pilotoimisesta päiväkodeissa vahvistamaan lasten tasa-arvoa

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 12.09.2023 § 218

HEL 2023-006232 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon Minja Koskelan (ym.) aloitteesta muskaritunteja päiväkotiin vahvistamaan lasten tasa-arvoa.

Varhaiskasvatustilanne ja varhaiskasvatussuunnitelman perusteet (2022) velvoittavat monipuoliseen taiteelliseen toimintaan ja sen opettamiseen lapsiryhmissä. Helsingin varhaiskasvatuksessa musiikillista toimintaa lähestytään moniaistisesti leikillisyyden ja onnistumisen kokemusten kautta. Lasten kanssa lauletaan, loruillaan, kokeillaan erilaisia soittimia, kuunnellaan ja tuotetaan musiikkia.

Taiteen perusopetus (myöhemmin TPO) määritellään lapsille ja nuorille suunnatuksi koulupäivän ulkopuoliseksi tavoitteelliseksi ja pitkäjänteiseksi taidelajien opetuksiksi.

Päiväkodissa järjestettävä toiminta perustuu varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa määriteltyihin tavoitteisiin sekä lasten tarpeisiin ja mielenkiinnon kohteisiin. Mahdollisen ulkopuolisen tahon järjestämän toiminnan tulisi integroitua kiinteäksi osaksi muuta päiväkodin toimintaa. Samalla tulee varmistaa, että ulkopuolisen asiantuntijan avulla voidaan luontevasti lisätä opettajien osaamista aiheesta. Edellä mainituin tavoin voidaan edistää toimintakulttuurin kehittämistä kokonaisvaltaisesti. Tästä voidaan mainita esimerkkinä taiteilijoiden toimiminen pitempiaikaisesti tietyissä päiväkodeissa ja muu yhteistyö kulttuuri ja vapaa-ajan toimialan kanssa.

Aloitteessa ehdotetaan päiväkodissa toteutettavia viikoittaisia muskaritunteja vuonna 2020 syntyneille lapsille. Yhdelle ikäluokalle tehtävä koikeilu ei vastaa aloitteen tavoitteeseen lisätä TPO-järjestelmän tunnettavuutta tai perheiden hakeutumista entistä laajemmin sen piiriin. Lisäksi vain yhdelle ikäluokalle järjestetty toiminta asettaa lapset eriarvoiseen asemaan ryhmän sisällä. Yhdelle ikäluokalle suunnattu toimintatuokio jää irralliseksi lapsiryhmän muista toiminnan sisällöistä. Varhaiskasvatuspäivä rakentuu lasten kiinnostusten kohteiden pohjalta isommiksi teemoiksi ja projekteiksi, joita käsitellään monipuolisilla menetelmin. Päiväkotipäivään lisättävän muskaritoiminnan sijaan perheille tulisi tarjota entistä enemmän mahdollisuuksia osallistua taiteen perusopetukseen vapaa-ajalla yhdessä lapsensa kanssa.

Aloitteen ensimmäisenä tavoitteena on lisätä perheiden tietämystä TPO-järjestelmästä sekä sen sisältämistä saavutettavuusmekanismeista. Tämän tavoitteen toteutumista voisi edistää monin tavoin, esimerkiksi päiväkotiryhmien vierailuilla musiikkiopistoihin tai musiikkiopistojen vierailuilla leikkipuistojen perhetoimintaan. Samoin toimitaan esimerkiksi urheiluseurojen kanssa tehtävässä yhteistyössä. Vierailujen tai ”taidemaistiaisten” yhteydessä on luontevaa tiedottaa myös laajemmin TPO:sta ja sen saavutettavuusmekanismeista huoltajille.

Toisena tavoitteena aloitteessa on auttaa lapsia erilaisista sosio-ekonomisista taustoista osallistumaan TPO:een. Aloitteessa kuvattu pilotti voitaisiin toteuttaa päiväkotien tiloissa aukioloaikojen ulkopuolella tai leikkipuistoissa lapsiperhetoiminnan yhteydessä. Päiväkoti- tai leikkipuistotiloissa järjestetyn toiminnan yhteydessä voisi huoltajille tarjota myös tietoa osallistumisen mahdollistavista tukimuodoista, kuten maksuhuojennuksista ja lainainstrumenteista.

Aloitteen kolmantena tavoitteena on kehittää kaupungin tiedottamista niin, että se lisäisi TPO:n saavutettavuutta. TPO:n tunnettavuuden lisäämiseksi olisi tärkeää, että huoltajat saavat jo varhain tietoa TPO:n järjestämisestä ja erilaisista mahdollisuuksista. Neuvola, leikkipuistot ja kirjastopalvelut ovat tärkeä linkki huoltajien suuntaan, ja niitä voidaan hyödyntää toiminnan tunnettavuuden lisäämisessä. Esimerkiksi Kulttuurin kummilapset toiminnassa on tehty paljon kehittämistyötä kulttuuripalveluiden tunnettavuuden lisäämiseksi ja toiminnasta viestitään monilla eri kielillä.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala katsoo, että taiteen perusopetuksen yhdenvertainen saavutettavuus koko kaupungissa on tärkeä tavoite. Sen saavuttamiseksi kehitetään toimialarajat ylittävää yhteistyötä lausunnossa aiemmin mainituin tavoin.

Varhaiskasvatuksessa tarveperusteista rahoitusta käytetään ei-imitoituksessa olevan lisähenkilöstön palkkaamiseen sekä muihin syrjäytymistä ehkäiseviin toimenpiteisiin. Varhaiskasvatustyöyksiköt voivat oman harkinnan ja tarpeen mukaan käyttää tp-rahoitusta myös kulttuurikasvatukseen edistämiseen. Yksiköistä voidaan esimerkiksi tehdä vierailuja kulttuuripalveluihin tai tilata koko ryhmälle tai yksikölle kulttuuritapahtuma päiväkotiin. Päiväkodin johtaja yhdessä opettajien kanssa vastaa siitä, että kaikki lapset pääsevät toimintaan mukaan ja toiminta tukee kokonaisvaltaisen varhaispedagogiikan toteutumista.

Lapsivaikutusten arviointi

Varhaiskasvatuslain mukaan varhaiskasvatuksen tehtävänä on edistää lasten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta sekä ehkäistä syrjäytymistä. Varhaiskasvatuksen tavoitteena on toteuttaa lapsen leikkiin, liikkumi-

06.11.2023

seen, taiteisiin ja kulttuuriperintöön perustuvaa monipuolista pedagogista toimintaa inklusiivisten periaatteiden mukaisesti. Varhaiskasvatuksen taidekasvatus suunnitellaan eheytytysti osaksi koko varhaiskasvatuspäivää. Näin voidaan huomioida lasten osallisuus ja spontaanit oppimistilanteet joustavasti lasten tarpeet huomioiden. Vain neljävuotiaille lapsille tarjottava, musiikkioppilaitokselta ostettu muskaritoiminta päiväkotipäivän aikana olisi irrallinen lapsiryhmän muusta pedagogisesta toiminnasta. Se ei myöskään vastaisi varhaiskasvatukselle asetettuja yhdenvertaisuuden periaatteita.

05.09.2023 Pöydälle

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Essi Stranden, pedagoginen asiantuntija, puhelin: 310 37639
essi.stranden(a)hel.fi

06.11.2023

Asia/11

§ 660

V 22.11.2023, Valtuutettu Pilvi Torstin aloite laajasta seikkailulabyrintistä Talvipuutarhan alueelle

HEL 2023-004746 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Elisa Gebhardin ehdotuksesta.

Esittelijä

va. kansliapäällikkö
Tuula Saxholm

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Pilvi Torstin aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Pilvi Torsti ja 24 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan Talvipuutarhan kehittämistä siten, että siellä olisi tarjolla kiinnostavaa tekemistä erityisesti laajalla ulkoilualueella rinteessä. Yksi mahdollisuus olisi kehittää istutuksia niin, että niistä muodostuisi monista kaupungeista tuttu vetovoimainen labyrinttialue. Talvipuutarhan kehittäminen sopisi ajallisesti Töölönlahdella tehtävän kunnostustyön kokonaisuuteen.

Talvipuutarhan alueelle ei voida sijoittaa seikkailulabyrinttia. Labyrintin perustaminen rikkoisi 130 vuotta vanhan erittäin hyvin säilyneen Talvipuutarhan kokonaisuuden. Talvipuutarhan toiminnan painopiste on sa-

ta vuotta säilyneiden, ammattitaidolla hoidettujen sekä arvokkaiden puutarhataiteellisten aiheiden ja kasviyksilöiden vaalimisessa. Talvipuutarhan alue on yksi Helsingin vanhimpia rakennettuja puistoalueita, jossa toimenpiteiden tulee olla säilyttäviä tai palauttavia.

Kaupunkiympäristön toimialan kaupunkitila- ja maisemasuunnittelupalvelu selvittää minne lähiaikoina suunniteltavaan puistoon labyrintti sopisi tuomaan lisäarvoa ja luomaan alueelle omaa identiteettiä. Modernin, laajan seikkailulabyrintin perustaminen Helsinkiin edellyttää sille sopivaa sijaintia, jossa se voi toimia kiinnostavana paikkana toimien identiteettiä vahvistavana ja hauskana lisänä puistossa. Talvipuutarhan alueelta ei tällä hetkellä löydy sopivaa paikkaa labyrintille. Mikäli tuotantokasvihuoneiden alueella tapahtuu muutoksia, tilannetta arvioidaan uudelleen.

Talvipuutarhan alueella olevan, entisen kaupunginpuutarhurin virka-asunnon Villa Jyrängön ja sen edustan puutarhan liittäminen Talvipuutarhan yleisölle rajoitetusti avoimeen alueeseen voi mahdollistaa rakennuksen ja sen ympäristön avoimemman käytön. Nykyisin Villa Jyrängö puutarhoineen kuuluu yleisöltä suljettuun tuotantoalueeseen. Niiden liittäminen osaksi Talvipuutarhan vanhojen kasvihuoneiden ja Ruusutarhan kokonaisuutta edellyttää joitakin pieniä muutoksia alueella, kiinteistörajoissa ja kunnossapidon vastuualueissa.

Asiasta on saatu kaupunkiympäristölautakunnan lausunto. Vastaus on lausunnon mukainen.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 ja 4 momentin mukaan kaupunginhallitus vastaa aloitteeseen, jonka on allekirjoittanut vähintään 25 valtuutettua ja esittää sen kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi.

Esittelijä

va. kansliapäällikkö
Tuula Saxholm

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Pilvi Torstin aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 19.09.2023 § 481

HEL 2023-004746 T 00 00 03

Lausunto

Valtuustoaloitteessa esitetään, että Helsingin kaupunki rakentaa Talvipuutarhaan seikkailulabyrintin tai tarjoaa siellä muuta kiinnostavaa tekemistä.

Kaupunkiympäristölautakunta totesi, että labyrintit ovat vetovoimaisia kohteita puistoissa. Kaupunkitila- ja maisemasuunnittelupalvelu selvittää, minne lähiaikoina suunniteltavaan puistoon sellainen sopii tuomaan lisäarvoa ja luomaan alueelle omaa identiteettiä.

Labyrintin pensaiden leikkaus vaatii taitoa. Muotoonleikkaus tulee tehdä riittävän usein, joten se vaikuttaa kunnossapidon kustannuksiin.

Talvipuutarhan alueelle ei voida sijoittaa seikkailulabyrinttiä. Labyrintin perustaminen rikkoisi tämän vuoden (2023) lokakuussa 130 vuotta täytävän kasvihuoneen kanssa kokonaisuuden muodostavan, erittäin hyvin alkuperäisessä muodossa säilyneen Ruusutarhan sommitelman, johon liittyy myös viereinen rinne vanhoine jalopuineen sekä Villa Jyränkö. Talvipuutarhassa painopiste on sata vuotta säilyneiden, ammattitaidolla hoidettujen sekä arvokkaiden puutarhataiteellisten aiheiden ja kasviyksilöiden vaalimisessa.

Talvipuutarhan alueesta ja sen arvoista

Talvipuutarha ympäristöineen on osa Eläintarhan laajaa, historiallisesti kerrostunutta puistoaluetta, alkuperäisen Keskuspuiston ydinaluetta ja yksi Helsingin vetovoimaisista nähtävyyksistä, jolla on sekä puutarhataiteellisia, kulttuurihistoriallisia, kasvilajistollisia että kaupunkikuvallisia arvoja. Eläintarhan alueen ympäristöhistoriallisessa selvityksessä Talvipuutarhan alue on tunnistettu osaksi Helsingin vanhimpia rakennettuja puistoalueita, joilla toimenpiteiden tulee olla säilyttäviä tai palauttavia. Helsingin kaupungin ensimmäinen kaupunginpuutarhuri Svante Olsson laati ulkoalueiden puistosuunnitelman vuonna 1911.

Kasvihuoneen edustalla on erittäin merkittävä, pääosin 1920-luvun asussa säilynyt muotopuutarha nimeltään Ruusutarha. Sitä voidaan verrata tasavallan presidentin kesäasunnon Kultarannan puutarhassa olevaan vastaavaan aiheeseen nimeltään Medaljonki. Svante Olssonilla oli sen suunnittelussa apunaan poikansa Paul Olsson, joka on yksi Suomen tunnetuimmista puutarha-arkkitehteistä.

Talvipuutarhan Ruusutarhaan liittyy terasseja, kukkivia muureja, vajoitettu ruohokenttä, ruusuistutuksia, perennapenkkejä sekä muotoon lei-

kattuja pensaita ja puita. Ruusutarhan yli, kasvihuoneen edustalta, aukeaa näkymä Töölönlahdelle, joka on ollut olennainen osa muotopuutarhan maisemakuvaa.

Yleisöltä suljettu kaupunginpuutarhan alue sijaitsee Talvipuutarhan takana. Siellä kasvatetaan kasveja kaupungin puistoihin. Alueella liikkuu työkoneita, minkä vuoksi aluetta ei voida avata yleisölle.

Kohteen tunnettavuus ja nähtävyyssarvo

Talvipuutarha on yksi Helsingin ensimmäisistä nähtävyyksistä. Se on nykyisinkin suosittu kohde: Talvipuutarhassa käy vuosittain noin 100 000 koti- ja ulkomaista vierailijaa. Talvipuutarha on avoinna kaikille eikä vierailuaikaa tarvitse varata, joten vierailijoiden määrä voi vaihdella useasta bussillisesta turisteja muutamaankin vierailijaan. Suosituimmat vierailuajankohdat ovat talvella joulun ja uudenvuoden tienoolla, pääsiäisen aikoihin sekä juhlapäivinä. Suurimmat kävijäryhmät ovat päiväkotit-, koululais- ja eläkeläisryhmät. Talvipuutarhaa voi hyödyntää myös opetuksessa. Kohteessa käy usein vammais- ja muita ryhmiä, joilla on erikoistarpeita.

Talvipuutarhassa pidetään valokuva- ja taidenäyttelyitä sekä akrobatia- ja musiikkiesityksiä. Myös omien eväiden syönti kasvihuoneessa on sallittua. Ruusutarhaa ei ole tarkoitettu tapahtumakäyttöön eikä istutusalueille meneminen ole sallittua. Vuonna 2023 aukioloaikoja selkeytettiin, mistä kaupunki sai asukkailta paljon kiitosta. Talvipuutarhan tunnettavuutta voidaan parantaa entisestään viestinnällä ja mainonnalla.

Talvipuutarhan siirtyminen Helsingin kaupungille

Kaupunginpuutarha alueella toimi 1800-luvun lopulla Suomen Puutarhayhdistys, jonka tehtävänä oli edistää Suomen puutarhakulttuuria. Yhdistyksen puheenjohtajana toiminut Jakob Julius af Lindfors lahjoitti rakennuttamansa, vuonna 1893 valmistuneen kasvihuoneen Suomen puutarhayhdistykselle. Lahjoittajan tahtona oli, että yleisö saa pääsymaksutta tutustua kasvihuoneeseen ja sen kokoelmiin. Helsingin kaupunki osti Puutarhayhdistyksen rakennukset vuonna 1907 kaupunginpuutarhaa varten ja sitoutui pitämään Talvipuutarhaa kunnossa ja yleisölle avoimena ilman pääsymaksua.

Labyrintit puutarhataiteessa

Valtuustoaloitteessa esimerkkeinä mainitut Marqueyssacin labyrintit Vézacissa Ranskassa ja Hortan labyrintti Barcelonassa ovat puutarhataiteellisia aiheita osana laajempia, alkuaan yksityisiä puutarhoja. Ne edustavat sekä eri aikakautta että tarkoitusta kuin Talvipuutarha, jolla on oma kiinnostava ja arvokas historiansa. Myös näissä puutarhoissa

labyrintit ovat aiheita, joihin tutustutaan kävellen ja katsellen, kuten Ruusutarhaankin.

Talvipuutarhan alueen kehittäminen

Talvipuutarhan alue on tunnettu nähtävyys, joka on jo sellaisenaan vetovoimainen ja suosittu vierailukohde. Modernin, laajan seikkailulabyrintin perustaminen Helsinkiin edellyttää sille sopivaa sijaintia, jossa se voi toimia kiinnostavana paikkana samalla toimien identiteettiä vahvistavana ja hauskana lisänä puistossa. Talvipuutarhan alueelta ei tällä hetkellä löydy sopivaa paikkaa labyrintille. Mikäli tuotantokasvihuoneiden alueella tapahtuu muutoksia, tilannetta arvioidaan uudelleen.

Talvipuutarhan alueella olevan, entisen kaupunginpuutarhurin virka-asunnon Villa Jyrängön ja sen edustan puutarhan liittäminen Talvipuutarhan yleisölle rajoitetusti avoimeen alueeseen mahdollistaisi rakennuksen ja sen ympäristön avoimemman käytön. Nykyisin Villa Jyrängö puutarhoineen kuuluu yleisöltä suljettuun tuotantoalueeseen. Niiden liittäminen osaksi Talvipuutarhan vanhojen kasvihuoneiden ja Ruusutarhan kokonaisuutta edellyttää joitakin pieniä muutoksia alueella, kiinteistörajoissa ja kunnossapidon vastuualueissa.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Kaisa Solin, maisema-arkkitehti: 09 310 34757
kaisa.solin(a)hel.fi

06.11.2023

Asia/12

§ 661

V 15.11.2023, Valtuutettu Pentti Arajärven aloite valtuustoaloitteiden määrärahakäytännöistä

HEL 2023-003750 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

va. kansliapäällikkö
Tuula Saxholm

Lisätiedot

Antti Peltonen, hallintopäällikkö, puhelin: 09 310 36018
antti.peltonen(a)hel.fi
Pilvi Ainola, hallintoasiantuntija, puhelin: 09 310 38460
pilvi.ainola(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuustoaloite 15.03.2023 Arajärvi Pentti aloitteiden määrärahakäytäntö

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Pentti Arajärvi ja 33 muuta valtuutettua ehdottavat aloitteessaan, että kaupunginhallituksen tulisi selvittää valtuustoaloitteiden täytäntöönpanoa ja määrärahakäytäntöjä.

Aloitteessa todetaan, että kaupunginvaltuusto hyväksyy vuosittain aloitteita, joiden toimeenpano edellyttää taloudellisia voimavaroja. Jos hyväksytyyn aloitteeseen ei sisälly erillistä rahoituspäätöstä, aloitteen rahoittaminen jää siitä vastaavan lautakunnan tehtäväksi ja se näin ollen leikkaa muusta toiminnasta. Jos aloite on saanut erillisen rahoituspäätöksen, aloitteen toimeenpano toteutetaan tuon rahamäärän asettamisrajoissa.

Tämä menettely sivuuttaa kaupunginvaltuuston päätösten toimeenpanon, sillä on mahdollista, että "jopa valtuuston aloitteen hyväksymistä koskevan talousarvioaloitteella vahvistetun päätöksen toimeenpano on lopetettu lautakunnan talousarvion täytäntöönpanoa koskevalla päätöksellä".

Aloitteessa esitetään, että kaupunginhallituksen tulisi selvittää valtuutettujen aloitteiden määrärahakäytäntöjä sekä sitä, mihin toimenpiteisiin tulisi ryhtyä, jotta kaupunginvaltuuston hyväksymien aloitteiden toteuttaminen tapahtuisi myös tosiasiallisesti.

Kaupunginhallitus katsoo, ettei erillisiin selvityksiin aloitteessa esitetyistä seikoista ole tarpeen ryhtyä.

Aloite on mekanismi, jolla valtuutettu ehdottaa kaupunginhallitukselle ryhtymistä tiettyihin toimenpiteisiin. Kaupunginhallitus vastaa valtuustolle kertomalla, mihin toimenpiteisiin se aikoo asiassa ryhtyä, vai katsooko se, ettei toimenpiteitä tarvita.

Valtuusto käsittelee kaupunginhallituksen antamaa vastausta ja katsoo lopulta aloitteen loppuun käsitellyksi. Valtuusto ei hyväksy aloitetta tai päättä kaupunginhallituksen vastauksessaan kertomista toimenpiteistä. Aloitteen katsominen loppuun käsitellyksi ei ole aloitteessa esitettyjä toimenpiteitä koskeva päätös. Toimenpiteet, joihin mahdollisesti ryhdytään aloitteen myötä muodostavat omat asiansa, joista toimivaltaiset tahot tekevät muutoksen-haku-kelpoiset päätökset.

Aloitevastaus valmistellaan aina strategian ja talousarvion mukaisesti, joten näiden kanssa ristiriidassa olevia toimenpiteitä ei ehdoteta aloitevastauksessa. Lähtökohta on, että aloitevastauksessa esitetyt linjaukset huomioidaan kaupungin toiminnassa. Pääasiallisen toimenpiteistä kuitenkin tekee aina toimivaltainen viranomainen, joka useimmiten on muu viranomainen kuin kaupunginvaltuusto. Kaupunginvaltuustoon tai muuhun toimielimeen käsiteltäväksi tuleva aloitevastaus ei siis ole pääasiapäätös, jota aletaan täytäntöönpanna.

Talousarvioaloite puolestaan on erityinen aloitemuoto. Aloite on talousarvioaloite, jos se koskee määrärahan ottamista seuraavan vuoden talousarvioon. Nämä aloitteet käsitellään kaupunginvaltuustossa talousarvion käsittelyn yhteydessä. Aloitteissa esitetyt toimenpiteet tulevat harkittavaksi talousarviovalmistelun rinnalla. Valtuusto hyväksyessään talousarvion katsoo loppuun käsitellyksi talousarvioaloitteet, joihin annetut kaupunginhallituksen vastaukset ovat samalla hyväksyttävän talousarvion mukaiset.

Talousarvion laatimisosuissa määrätään, että lauta- ja johtokuntien on käsiteltävä talousarvioaloitteista annettavat lausunnot samanaikaisesti

talousarvioehdotusten kanssa. Lausunnoissa on selvitettävä, miten aloitteessa esitetyt toimenpiteet on otettu huomioon talousarvioehdotuksessa. Lausunnossa on yksiselitteisesti mainittava, kuinka paljon aloitteessa esitetty toimenpide lisää tai vähentää määrärahojen tarvetta ja onko nämä sisällytetty hallintokunnan talousarvioehdotukseen. Vastaavasti on ilmoitettava toimenpiteen vaikutukset suoritemääriin ja sisältyvätkö nämä muutokset talousarvioehdotukseen.

Kaupunginvaltuuston alaisilla viranomaisilla kaupunginhallituksesta alkaen on velvollisuus panna täytäntöön valtuuston päätökset. Päätöksestä, jolla aloite on katsottu loppuun käsitellyksi, ei synny välittömästi täytäntöön pantavaa ratkaisua. Kaupunginhallituksen aloitteeseen antama vastaus saattaa kuitenkin sisältää sellaisia toimenpiteitä, joilla on taloudellisia vaikutuksia. Nämä vaikutukset on otettava huomioon taloussuunnittelussa.

Kaupunginhallituksen edellyttämät toimenpiteet tulee taloussuunnittelussa ottaa huomioon oikealla tasolla suhteessa toimenpiteiden vaatimiin resursseihin. Tarvittaessa kaupunginhallituksen on esitettävä toimenpiteiden vaativa määräraha valtuustolle talousarvioon hyväksyttäväksi. Vähemmän resursseja vaativissa tilanteissa lautakunnan tai johtokunnan on otettava toimenpiteiden vaativat resurssit huomioon ohjautessaan organisaationsa toimintaa ja taloutta. Keskeistä on taloussuunnittelutasosta riippumatta, että kaupunginhallituksen edellyttämät toimenpiteet tulevat toteutetuiksi.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n mukaan kaupunginhallitus vastaa aloitteeseen, jonka on allekirjoittanut vähintään 25 valtuutettua ja esittää sen kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi.

Esittelijä

va. kansliapäällikkö
Tuula Saxholm

Lisätiedot

Antti Peltonen, hallintopäällikkö, puhelin: 09 310 36018
antti.peltonen(a)hel.fi
Pilvi Ainola, hallintoasiantuntija, puhelin: 09 310 38460
pilvi.ainola(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuustoaloite 15.03.2023 Arajärvi Pentti aloitteiden määrärahakäytäntö

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

06.11.2023

Asia/12

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 30.10.2023 § 636

HEL 2023-003750 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

30.10.2023 Pöydälle

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Tuulia Pitkäsen ehdotuksesta.

Esittelijä

va. kansliapäällikkö
Tuula Saxholm

Lisätiedot

Antti Peltonen, hallintopäällikkö, puhelin: 09 310 36018
antti.peltonen(a)hel.fi
Pilvi Ainola, hallintoasiantuntija, puhelin: 09 310 38460
pilvi.ainola(a)hel.fi

06.11.2023

Asia/13

§ 662

V 15.11.2023, Valtuutettu Ozan Yanarin aloite S2-opetukseen ohjaamisen käytäntöjen uudelleen arvioimiseksi

HEL 2023-001500 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

Vastaehdotus:

Anniina Iskanius: Luokkajaot ja opetusryhmien muodostuminen (18)

Vaikuttavaksi on osoittautunut eri oppimäärää opettavien opettajien antama samanaikaisopetus äidinkielen ja kirjallisuuden oppitunnilla. LI-SÄTÄÄN: Toimintatavasta tehdään pysyvä kouluilla. Tämä mahdollistaa osallistumisen myös tarvittaessa erillisopetukseen.

Kannattaja: Anni Sinnemäki

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti hyväksyä Anniina Iskaniuksen vastaehdotuksen mukaan muutetun ehdotuksen.

Esittelijä

va. kansliapäällikkö
Tuula Saxholm

Lisätiedot

Katja Rimpilä, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36256
katja.rimpila(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Ozan Yanarin aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Kaupunginhallitus palautti valtuutettu Ozan Yanarin valtuustoaloitteeseen liittyvän aloitteen uudelleen valmisteluun kasvatus- ja koulutuslautakunnalle kokouksessaan 21.8.2023 (§ 497). Tässä aloitevastauksessa vastataan myös aloitteen palauttamisen yhteydessä esitettyihin kysymyksiin.

Suomen/ruotsin kieli ja kirjallisuus (S1/R1) sekä suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus (S2/R2) ovat äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen kaksi oppimäärää. S2/R2-oppimäärää opiskelevista puhutaan usein arkikielessä S2/R2-oppilaina. Tämän tiiviin ilmaisun tilalla olisi selkeämpää käyttää informatiivisempaa ilmaisua ”äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen S2/R2-oppimäärää opiskeleva oppilas”. Oppimäärä poikkeaa oppilaalla ainoastaan äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksen osalta. S2/R2-oppimäärää opiskelevat oppilaat eivät muodosta yhtä yhtenäistä ryhmää.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla on tunnistettu ongelmakohtia oppilaalle sopivimman äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen oppimäärän valinnan yhtenäiselle toteutumiselle. Yksi selkeä kehittämiskohta liittyy oppimäärän valintaan. Toinen kehittämiskohta liittyy oppimäärän vaihtamiseen.

Käyttöön otetaan seuraavat toimenpiteet koulutulokkaan oppimäärän valintaan liittyen sekä oppimäärän tarkistamiseen ja vaihtamiseen liittyen.

Koulutulokkaan oppimäärän valinta

Koulutulokkaan oppimäärän valitsemista selkeytetään. Lähtökohtana on, että koulutulokkaalle sopiva äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärä selvitetään ensimmäisten kouluviikkojen aikana vuotuisen laskentapäivään (20.9.) mennessä, jotta opettajilla on tarpeeksi aikaa opetuskielen taidon selvittämiseen ja huoltajien kuulemiseen.

Koulutulokkaan oppimäärän valitsemista selkeytetään. Yhteiset toimintatavat koskien esiopetusta, perusopetusta ja huoltajia määritellään. Toimenpiteet kuvataan syksyn 2023 aikana ja yhteiset toimintatavat ovat käytössä syksyllä 2024.

Oppimäärän tarkistaminen ja vaihtaminen

Toimiala velvoittaa syksystä 2024 lähtien, että kaikki koulut tarkistavat oppilaan oppimäärän soveltuvuuden ns. nivelvaiheissa, eli 3. ja 7. luokalle siirtymisen jälkeen ohjeistuksen mukaisesti. Selkeytetään kriteereitä, joiden mukaan oppimäärän vaihtamista kannattaa suositella ja varmistetaan osaaminen koulutusten ja tiedotuksen avulla. Jatkossa S2-oppimäärää opiskelevien oppilaiden määrää seurataan maahan-

muuttoajankohdan perusteella sekä oppimäärän vaihtojen määrä tilastoidaan.

Toimintamallien käyttöönoton varmistaminen

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan johto seuraa toimintamallien käyttöönottoa. Rehtoreille jaetaan tietoa ja tukimateriaalia. Suomenkielisen perusopetuksen aluepäälliköt ja ruotsinkielisen perusopetuksen päällikkö käyvät rehtorien kanssa läpi uudet toimintamallit ja seuraavat niiden toteutumista. Opettajille ja muulle henkilöstölle järjestetään koulutusta. Järjestöyhteistyötä ja sen kautta tiedottamista vahvistetaan. Monikielisten lasten huoltajille suunnatun oppimäärän valintaa käsittelevän esitteen näkyvyyttä tehostetaan myös jakamalla se koulutuskaiden huoltajille.

Kielellistä tukea kehitetään ja siihen liittyvää materiaalia kootaan opettajien käyttöön. Näin oppilas voi saada tukea eri oppiaineissa todetun tarpeen perusteella riippumatta äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärästä. Tuentarpeen kartoittamisessa käytetään havainnointiin ja haastatteluun perustuvia työvälineitä (Oppilaan perustietojen ja -taitojen kartoitustyökalu, Kielitaidon kehityksen seurantalomakkeet ja Kehittyvän kielitaidon timanttimali). Valtakunnallista kuvausta tarkemman ja konkreettisemmän työvälineen kielitaidon ja kielellisen tuentarpeen arvioimiseksi ja opettajan arviointityötä helpottamaan, on kehitetty asiantuntijatyönä.

Perusopetuksen tavoitteena on vuonna 2024 kehittää suomen kielen opetusta siten, ettei Suomessa syntyneiden S2-oppimäärää opiskelevien oppilaiden määrä kasva nykyisestäään, vaan oppilaita pystytään entistä tavoitteellisemmin ohjaamaan S1-opetukseen. Samaan aikaan on varmistettava, että keltään, joka tarvitsee apua kielen oppimisen kanssa, ei viedä oikeutta saada S2-opetusta.

Oppimäärän valinnan haasteet

Koulun toiminnan ja yhtenäisten käytäntöjen toteuttamisen lisäksi ongelma sopivan oppimäärän valinnassa saattaa muodostua oppilaan tai huoltajan pelko arvosanan laskemisesta, jos S2-oppimäärä vaihdetaan S1-oppimäärään. Lukiot ja korkeakoulut rinnastavat yleensä oppimäärien arvosanat saman arvoisina, jolloin alhaisempi arvosana voi vaikuttaa jatko-opintomahdollisuuksiin.

Perusopetuslain mukaisesti oppilaan huoltaja päättää oppimääriä koskevista valinnoista. Lukiossa päätöksen tekee opiskelija. Yhteistyötä huoltajien kanssa tullaan tehostamaan, jotta S2-oppimäärästä saatu parempi arvosana ei houkuttelisi lyhytjänteiseen ratkaisuun oppimäärän suhteen silloin, kun S1-oppimäärän tavoitteiden mukainen opiskelu

olisi oppilaan kielitaidon kehittymisen kannalta suotuisampaa. Tähän työhön otetaan mukaan perheiden lisäksi mukaan myös monikieliset ohjaajat sekä järjestöt.

Opinpolun kehittäminen

Oppilaan S2-oppimäärän opiskelu ja mahdollinen oppimäärän vaihto suunnitellaan siten, että se tukee kielitaidon kehittymistä. Tähän tarvitaan S2-opettajan asiantuntemusta sekä jatkuvaa seurantaa ja laaja-alaista arviointia oppilaan kielitaidon kehittymisestä, yksittäiset testit eivät anna riittävästi tietoa kielitaidosta. Tämä koskee niin valmistavasta perusopetukseen siirtyviä kuin perusopetuksessa pidempään opiskeleita oppilaita. Arviointivälineitä käytetään ja kehitetään edelleen. Kaikissa kouluissa ei ole S2-opettajaa, jolloin haasteena voi olla osaamisen puute. Lukuvuoden 2023–2024 aikana vahvistetaan alueellista kollegiaalista tukea kouluihin, joissa siihen on tarvetta. Syksystä 2024 lähtien tämä kuuluu perusopetuksen kehittäjäopettajien tehtäviin.

Helsinki oppii – Tulevaisuuden taidot -ohjelmaan sisältyvää suomen kielen oppijan opinpolkua täsmennetään eheämmäksi syksyllä 2023, ja teemaan liittyviä toimenpiteitä aletaan edistää jo ennen ohjelman julkaisua.

Luokkajaot ja opetusryhmien muodostaminen

Kahta eri äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärää opiskelevien oppilaiden määrät ja osuudet vaihtelevat runsaasti kouluittain. Suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus on yksi äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen oppimäärä. Äidinkielen ja kirjallisuuden oppitunneilla oppilaita voidaan jakaa tarvittaessa oppimäärän mukaisiin ryhmiin osalla tunneista. Muissa oppiaineissa kaikki oppilaat opiskelevat samoja sisältöjä ja tavoitteita.

Vaikuttavaksi on osoittautunut eri oppimäärää opettavien opettajien antama samanaikaisopetus äidinkielen ja kirjallisuuden oppitunnilla. Kielelliseen tukeen keskittyvää samanaikaisopetusta toteutetaan myös muiden oppiaineiden tunneilla. Samanaikaisopettajana voivat toimia myös esimerkiksi laaja-alainen erityisopettaja ja oman äidinkielen opettaja. Samanaikaisopetuksen kehittäminen on yhtenä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan kotoutumisen toimenpiteenä strategiakaudella 2022–2025 kielitietoisien ja monikielisyyttä hyödyntävän opetuksen juurruttamiseksi. Tähän henkilöstöä koulutetaan jatkuvasti. Tällainen malli vahvistaa kielellistä tukea tarvitsevien oppilaiden oppimisen edellytyksiä.

Vieraskielisten varhaiskasvatukseen osallistuminen

Vieraskielisten lasten osallistumisaste varhaiskasvatuksessa on noussut viime vuosina, ja ero suomen- ja ruotsinkielisiin on kaventunut. Erityisesti 1–2-vuotiaita vieraskielisiä osallistuu kuitenkin edelleen varhaiskasvatukseen kotimaankielisiä vähemmän, mutta yli 3-vuotiailla erot kaventuvat nopeammin. Vieraskielisten osallistumisaste varhaiskasvatukseen vuonna 2019 oli 72,1 %, ja vuonna 2022 jo 78,0 %.

Vieraskielisten varhaiskasvatuksen osallistumisasteen nostamiseksi on tehty erilaisia toimia. Kotihoidon tuen kuntalisä eli ns. Helsinki-lisä on poistettu 1.6.2021 alkaen vuoden täyttäneiltä lapsilta, jotta osallistumisaste varhaiskasvatukseen nousisi. Kotihoidontuen kuntalisän käyttäjäryhmissä on ollut ylliedustettuna esimerkiksi alempaan sosioekonomiseen taustaan kuuluvat perheet sekä vieraskieliset perheet.

Monialaista yhteistyötä on lisätty, minkä johdosta Helsingin neuvoloissa viestitään entistä varhaisemmassa vaiheessa varhaiskasvatuksen palveluista ja painotetaan niiden merkitystä lapsen kehittymiselle ja oppimiselle. Varhaiskasvatus tutuksi -opas on tuotettu 12 eri kielellä ja sitä jaellaan esimerkiksi neuvoloissa ja avoimessa toiminnassa (mm. leikkipuistot). Leikkipuistojen avoimessa toiminnassa ja suomen kielen kursseilla pienten lasten kotivanhemmille (Kotiva-kerhot) tehdään varhaiskasvatusta tutuksi muunkielisille perheille. Englanninkielistä palvelunohjausta on lisätty.

Varhaiskasvatukseen on palkattu monikielisiä ohjaajia, joiden tehtäviin kuuluu vieraskielisten perheiden kanssa tehtävä yhteistyö ja varhaiskasvatuksen merkityksen avaaminen perheiden suuntaan, jotta poissaoloilta välttyttäisiin. Opetus- ja kulttuuriministeriön tasa-arvorahoitusta käytetään myös jatkossa monikielisten ohjaajien palkkaukseen.

Varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa Puuttumisen portaat -malli on henkilöstön tukena siinä, että mahdollisiin poissaoloihin puututaan systemaattisesti ja yhteisesti sovituin toimintatavoin. Varhaiskasvatuksen aluepäälliköt käyvät päiväkodinjohtajien kanssa toimintamallin läpi ja seuraavat sen käytön toteutumista omalla alueellaan.

Tavoitteellinen kielen oppiminen varhaiskasvatuksessa

Sekä kansallisen että Helsingin varhaiskasvatussuunnitelman ja esiopetuksuunnitelman ydin on tavoitteellisessa kielen oppimisessa. Varhaiskasvatuksen opettaja vastaa ryhmän pedagogiikan systemaattisesta suunnittelusta, toteuttamisesta ja arvioinnista. Suunnittelun ja arvioinnin tukena on ryhmän pedagoginen suunnitelma, portfolio ja lapsen varhaiskasvatussuunnitelma. Jokaisen lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan kirjataan kieleen ja kulttuuriin liittyvät tavoitteet ja toimenpiteet, joiden toteutumista arvioidaan moniammatillisesti ja yhdes-

sä huoltajien kanssa. Varhaiskasvatuksen alueelliset S2/R2-opettajat toimivat tavoitteellisen kielen oppimisen tukena.

Helsingissä on käytössä ja toimiala on ollut mukana kehittämässä kansallista KieliPeda-välinettä, jonka avulla monikielisen lapsen suomen kielen taidon kehittymistä arvioidaan säännöllisesti kaikissa yksiköissä. Työvälinettä hyödynnetään tavoitteellisen toiminnan suunnittelussa.

Helsingissä yhteinen varhaiskasvatuksen tavoite vuodelle 2024 on, että jokaisessa päiväkodissa otetaan käyttöön jokin kielen oppimista ja lukutaidon valmiuksia vahvistava tukimateriaali tai malli, joka ei ole vielä ollut käytössä. Tavoitteen toteutumista arvioidaan yksiköiden toimintasuunnitelmien sekä auditointien pohjalta.

Varhaiskasvatuksen vieraskielisen henkilöstön ammattikielen koulutusta järjestetään syksyllä 2023 neljällä varhaiskasvatusalueella, ja sitä on tarkoitus laajentaa kevään 2024 aikana uusille alueille ja laajemmalle kohderyhmälle. Esiopetuksen lapsilla ja heitä opettavilla opettajilla on käytössään monikielinen e- ja äänikirjapalvelu Lukulumo, joka tukee kaikissa yksiköissä ja kotona kielen oppimista. Lukulumo-palvelun käyttöä laajennetaan vuonna 2024 myös 4- ja 5-vuotiaille lapsille perheineen.

Tavoitteellisen kielen opettamisen haaste voi olla epäpätevän henkilöstön runsaus, vaihtuvuus sekä henkilöstön heikko saatavuus. Pitkäjänteinen rekrytointihaasteen hoitaminen tuo parannusta myös tavoitteelliseen oppimiseen, joka ei hankalan henkilöstötilanteen takia välttämättä toteudu tasavertaisesti kaikissa yksiköissä.

Kehittäminen ja yhteistyö

Helsingissä tarve suomi/ruotsi toisena kielenä -oppimäärän ja valmistavan opetuksen kehittämiseksi on erilainen kuin monella muulla kunnalla. Helsingillä on aktiivinen rooli kansallisen kehityksen kärkenä. Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala kehittää ja uudistaa toimintaa omista tarpeistaan ja lähtökohdistaan ja toimii samalla aktiivisesti valtakunnallisissa verkostoissa sekä tekee yhteistyötä tutkimuksen kanssa.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala on ottanut entistä aloitteellisempaa ja aktiivisempaa roolia yhteistyössä Opetushallituksen (OPH) kanssa. Elokuun 2023 lopussa OPH:n edustajia on tavattu aiheesta, ja yhteisiä tapaamisia on sovittu syksyille 2023 sekä 2024. Syksyllä 2023 kasvatuksen ja koulutuksen toimialan asiantuntijat pääsevät osallistumaan kansallisen KIEPPI-hankkeen (Maahanmuuttotuesta oppilaita tukeva kansallinen toimenpideohjelma) ohjausryhmän tapaamisiin ja siten tuomaan Helsingin S2-opetuksen kehittämistä ja kansallisia tarpeita

tarkemmin ilmi Opetushallitukselle sekä opetus- ja kulttuuriministeriölle. Toimialan johdosta on vakituinen edustus hankkeen ohjausryhmässä.

Syksystä 2023 alkaen vaikutetaan entistä aktiivisemmin myös Karvin asiantuntijaryhmissä ja muissa alan verkostoissa. Pohjoismaista yhteistyötä tehdään FLIN- (Flerspråkighet i Norden) -verkostossa. Kasvatuksen ja koulutuksen johtavat viranhaltijat tapaavat säännöllisesti muita koulutuksenjärjestäjiä, erityisesti kuusikkokuntien edustajia ja käsittelevät teemoja yhteisesti.

Kielen oppimisen teemoissa tehdään aktiivista yhteistyötä tiedeyhteisöjen kanssa. Turun yliopiston johtaman FUNA-konsortion kanssa on aloitettu yhteistyö lukutaitojen (sekä suomen kieli että ruotsin kieli) arviointiin liittyen (2023–2028). FUNA-välineeseen on tavoitteena kehittää osana tutkimus- ja kehittämissyhteistyötä erityisesti monikielisten oppilaiden lukutaidon tuen tarpeiden arviointiin ja kielitaidon arviointiin tarkoitettu osio. Osana yhteistyötä saadaan käyttöön myös kaikille opettajille tueksi valmiita tehtäväkokonaisuuksia oppilaille äidinkielen perustaitojen vahvistamiseksi. Lukutaitojen arviointia FUNA-välineellä toteutetaan kaikille perusopetuksen oppilaille, ei vain suomea/ruotsia toisena kielenä opiskeleville.

Helsingin yliopiston kanssa on meneillään VALU-projekti, joka tähtää eri oppiaineiden tiedonalan kielen osaamisen arviointimateriaalin tuottamiseen. Tätä testataan helsinkiläisissä kouluissa ja tutkimusyhteistyö aloitetaan syksyllä 2023. Projektin ohjausryhmässä on myös OPH:n edustaja.

Kaikkien oppiaineiden tunneilla halutaan kiinnitettävän enemmän huomiota kyseisen tiedonalan kielen opetukseen ja oppimiseen. Tähän tarvitaan tietoa kielitaidosta syvemmin, mihin tutkimusyhteistyöllä ja sen tulosten levittämisellä osaltaan pyritään vastaamaan. Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala myöntää vuosittain runsaasti tutkimuslupia teeman tutkimiseen ja hyödyntää valmistuneita tutkimuksia, selvityksiä ja raportteja tietojohdamisessa ja kehittämisessä.

Asiasta on saatu kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunto. Aloitevastaus vastaa lautakunnan lausuntoa.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 ja 4 momentin mukaan kaupunginhallitus vastaa aloitteeseen, jonka on allekirjoittanut vähintään 25 valtuutettua ja esittää sen kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi.

Esittelijä

va. kansliapäällikkö
Tuula Saxholm

Lisätiedot

Katja Rimpilä, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36256
katja.rimpila(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Ozan Yanarin aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 30.10.2023 § 637

HEL 2023-001500 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

30.10.2023 Pöydälle

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Daniel Sazonovin ehdotuksesta.

21.08.2023 Palautettiin

14.08.2023 Pöydälle

Esittelijä

va. kansliapäällikkö
Tuula Saxholm

Lisätiedot

Katja Rimpilä, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36256
katja.rimpila(a)hel.fi

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 03.10.2023 § 228

HEL 2023-001500 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Kaupunginhallitus palautti valtuutettu Ozan Yanarin valtuustoaloitteeseen liittyvän aloitteen uudelleen valmisteluun kasvatus- ja koulutuslautakunnalle kokouksessaan 21.8.2023 (§ 497). Tässä lausunnossa vastaamme myös aloitteen palauttamisen yhteydessä esitettyihin kysymyksiin.

Suomen/ruotsin kieli ja kirjallisuus (S1/R1) sekä suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus (S2/R2) ovat äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen kaksi oppimäärää. S2/R2-oppimäärää opiskelevista puhutaan usein arkikielessä S2/R2-oppilaina. Tämän tiiviin ilmaisun tilalla olisi selkeämpää käyttää informatiivisempaa ilmaisua ”äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen S2/R2-oppimäärää opiskeleva oppilas”. Oppimäärä poikkeaa oppilaalla ainoastaan äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksen osalta. S2/R2-oppimäärää opiskelevat oppilaat eivät muodosta yhtä yhtenäistä ryhmää.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla on tunnistettu ongelmakohtia oppilaalle sopivimman äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen oppimäärän valinnan yhtenäiselle toteutumiselle. Yksi selkeä kehittämiskohta liittyy oppimäärän valintaan. Toinen kehittämiskohta liittyy oppimäärän vaihtamiseen.

Otamme käyttöön seuraavat toimenpiteet koulutulokkaan oppimäärän valintaan liittyen sekä oppimäärän tarkistamiseen ja vaihtamiseen liittyen.

Koulutulokkaan oppimäärän valinta

Koulutulokkaan oppimäärän valitsemista selkeytetään. Lähtökohtana on, että koulutulokkaalle sopiva äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärä selvitetään ensimmäisten kouluviikkojen aikana vuotuisen laskentapäivään (20.9.) mennessä, jotta opettajilla on tarpeeksi aikaa opetuskielen taidon selvittämiseen ja huoltajien kuulemiseen.

Koulutulokkaan oppimäärän valitsemista selkeytetään. Määrittelemme yhteiset toimintatavat koskien esiopetusta, perusopetusta ja huoltajia. Toimenpiteet kuvataan syksyn 2023 aikana ja yhteiset toimintatavat ovat käytössä syksyllä 2024.

Oppimäärän tarkistaminen ja vaihtaminen

Velvoitamme syksystä 2024 lähtien, että kaikki koulut tarkistavat oppilaan oppimäärän soveltuvuuden ns. nivelvaiheissa, eli 3. ja 7. luokalle siirtymisen jälkeen ohjeistuksemme mukaisesti. Selkeytämme kriteereitä, joiden mukaan oppimäärän vaihtamista kannattaa suositella ja varmistamme osaamisen koulutusten ja tiedotuksen avulla. Seuraamme jatkossa S2-oppimäärää opiskelevien oppilaiden määrää maahanmuut-

toajankohdan perusteella sekä tilastoimme oppimäärän vaihtojen määrää.

Toimintamallien käyttöönoton varmistaminen

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan johto seuraa toimintamallien käyttöönottoa. Rehtoreille jaetaan tietoa ja tukimateriaalia. Suomenkielisen perusopetuksen aluepäälliköt ja ruotsinkielisen perusopetuksen päällikkö käyvät rehtorien kanssa läpi uudet toimintamallit ja seuraavat niiden toteutumista. Opettajille ja muulle henkilöstölle järjestetään koulutusta. Vahvistamme järjestöyhteistyötä ja sen kautta tiedottamista. Monikielisten lasten huoltajille suunnatun oppimäärän valintaa käsittelevän esitteen näkyvyyttä tehostetaan myös jakamalla se koulutuskaiden huoltajille.

Kehitämme kielellistä tukea ja kokoamme siihen liittyvää materiaalia opettajien käyttöön. Näin oppilas voi saada tukea eri oppiaineissa todetun tarpeen perusteella riippumatta äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärästä. Tuentarpeen kartoittamisessa käytetään havainnointiin ja haastatteluun perustuvia työvälineitä (Oppilaan perustietojen ja -taitojen kartoitustyökalu, Kielitaidon kehityksen seurantalomakkeet ja Kehittyvän kielitaidon timanttimalli). Olemme kehittäneet asiantuntijatyönä valtakunnallista kuvausta tarkemman ja konkreettisemmän työvälineen kielitaidon ja kielellisen tuentarpeen arvioimiseksi opettajan arviointityötä helpottamaan.

Perusopetuksen tavoitteena on vuonna 2024 kehittää suomen kielen opetusta siten, ettei Suomessa syntyneiden S2-oppimäärää opiskelevien oppilaiden määrä kasva nykyisestäään, vaan oppilaita pystytään entistä tavoitteellisemmin ohjaamaan S1-opetukseen. Samaan aikaan on varmistettava, että keltään, joka tarvitsee apua kielen oppimisen kanssa, ei viedä oikeutta saada S2-opetusta.

Oppimäärän valinnan haasteet

Koulun toiminnan ja yhtenäisten käytäntöjen toteuttamisen lisäksi ongelmaksi sopivan oppimäärän valinnassa saattaa muodostua oppilaan tai huoltajan pelko arvosanan laskemisesta, jos S2-oppimäärä vaihdetaan S1-oppimäärään. Lukiot ja korkeakoulut rinnastavat yleensä oppimäärien arvosanat saman arvoisina, jolloin alhaisempi arvosana voi vaikuttaa jatko-opintomahdollisuuksiin.

Perusopetuslain mukaisesti oppilaan huoltaja päättää oppimääriä koskevista valinnoista. Lukiossa päätöksen tekee opiskelija. Tulemme tehostamaan yhteistyötä huoltajien kanssa, jotta S2-oppimäärästä saatu parempi arvosana ei houkuttelisi lyhytjänteiseen ratkaisuun oppimäärän suhteen silloin, kun S1-oppimäärän tavoitteiden mukainen opiskelu

olisi oppilaan kielitaidon kehittymisen kannalta suotuisampaa. Otamme tähän työhön perheiden lisäksi mukaan myös monikieliset ohjaajat sekä järjestöt.

Opinpolun kehittäminen

Oppilaan S2-oppimäärän opiskelu ja mahdollinen oppimäärän vaihto suunnitellaan siten, että se tukee kielitaidon kehittymistä. Tähän tarvitaan S2-opettajan asiantuntemusta sekä jatkuvaa seurantaa ja laaja-alaista arviointia oppilaan kielitaidon kehittymisestä, yksittäiset testit eivät anna riittävästi tietoa kielitaidosta. Tämä koskee niin valmistavasta perusopetukseen siirtyviä ja perusopetuksessa pidempään opiskelleita oppilaita. Arviointivälineitä käytetään ja kehitetään edelleen. Kaikissa kouluissa ei ole S2-opettajaa, jolloin haasteena voi olla osaamisen puute. Vahvistamme lukuvuoden 2023–2024 aikana alueellista kollegiaalista tukea kouluihin, joissa siihen on tarvetta. Syksystä 2024 lähtien tämä kuuluu perusopetuksen kehittäjäopettajien tehtäviin.

Helsinki oppii – Tulevaisuuden taidot -ohjelmaan sisältyvää suomen kielen oppijan opinpolkua täsmennetään eheämmäksi syksyllä 2023, ja teemaan liittyviä toimenpiteitä aletaan edistää jo ennen ohjelman julkaisua.

Luokkajaot ja opetusryhmien muodostaminen

Kahta eri äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärää opiskelevien oppilaiden määrät ja osuudet vaihtelevat runsaasti kouluittain. Suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus on yksi äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen oppimäärä. Äidinkielen ja kirjallisuuden oppitunneilla oppilaita voidaan jakaa tarvittaessa oppimäärän mukaisiin ryhmiin osalla tunneista. Muissa oppiaineissa kaikki oppilaat opiskelevat samoja sisältöjä ja tavoitteita.

Vaikuttavaksi on osoittautunut eri oppimäärää opettavien opettajien antama samanaikaisopetus äidinkielen ja kirjallisuuden oppitunnilla. Kielelliseen tukeen keskittyvää samanaikaisopetusta toteutetaan myös muiden oppiaineiden tunneilla. Samanaikaisopettajana voivat toimia myös esimerkiksi laaja-alainen erityisopettaja ja oman äidinkielen opettaja. Samanaikaisopetuksen kehittäminen on yhtenä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan kotoutumisen toimenpiteenä strategiakaudella 2022–2025 kielitietoisesta ja monikielisyyttä hyödyntävän opetuksen juurruttamiseksi. Tähän henkilöstöä koulutetaan jatkuvasti. Tällainen malli vahvistaa kielellistä tukea tarvitsevien oppilaiden oppimisen edellytyksiä.

Vieraskielisten varhaiskasvatukseen osallistuminen

Vieraskielisten lasten osallistumisaste varhaiskasvatuksessa on noussut viime vuosina ja ero suomen- ja ruotsinkielisiin on kaventunut. Eri-tyisesti 1–2-vuotiaissa vieraskielisiä osallistuu kuitenkin edelleen varhaiskasvatukseen kotimaankielisiä vähemmän, mutta yli 3-vuotiailla erot kaventuvat nopeammin. Vieraskielisten osallistumisaste varhaiskasvatukseen vuonna 2019 oli 72,1 %, ja vuonna 2022 jo 78,0 %.

Vieraskielisten varhaiskasvatuksen osallistumisasteen nostamiseksi on tehty erilaisia toimia. Kotihoidon tuen kuntalisä eli ns. Helsinki-lisä on poistettu 1.6.2021 alkaen 1 vuotta täyttäneiltä lapsilta, jotta osallistumisaste varhaiskasvatukseen nousisi. Kotihoidon tuen kuntalisän käyttäjäryhmissä on ollut yliedustettuna esimerkiksi alempaan sosioekonomiseen taustaan kuuluvat perheet sekä vieraskieliset perheet.

Monialaista yhteistyötä on lisätty, minkä johdosta Helsingin neuvoloissa viestitään entistä varhaisemmassa vaiheessa varhaiskasvatuksen palveluista ja painotetaan niiden merkitystä lapsen kehittymiselle ja oppimiselle. Varhaiskasvatus tutuksi -opas on tuotettu 12 eri kielellä ja sitä jaellaan esimerkiksi neuvoloissa ja avoimessa toiminnassa (mm. leikkipuistot). Leikkipuistojen avoimessa toiminnassa ja suomen kielen kursseilla pienten lasten kotivanhemmille (Kotiva-kerhot) tehdään varhaiskasvatusta tutuksi muunkielisille perheille. Englanninkielistä palvelunohjausta on lisätty.

Varhaiskasvatukseen on palkattu monikielisiä ohjaajia, joiden tehtäviin kuuluu vieraskielisten perheiden kanssa tehtävä yhteistyö ja varhaiskasvatuksen merkityksen avaaminen perheiden suuntaan, jotta poissaoloilta välttyttäisiin. Opetus- ja kulttuuriministeriön tasa-arvorahoitusta käytetään myös jatkossa monikielisten ohjaajien palkkaukseen.

Varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa Puuttumisen portaat -malli on henkilöstön tukena siinä, että mahdollisiin poissaoloihin puututaan systemaattisesti ja yhteisesti sovituin toimintatavoin. Varhaiskasvatuksen aluepäälliköt käyvät päiväkodinjohtajien kanssa toimintamallin läpi ja seuraavat sen käytön toteutumista omalla alueellaan.

Tavoitteellinen kielen oppiminen varhaiskasvatuksessa

Sekä kansallisen että Helsingin varhaiskasvatussuunnitelman ja esiopetuksuunnitelman ydin on tavoitteellisessa kielen oppimisessa. Varhaiskasvatuksen opettaja vastaa ryhmän pedagogiikan systemaattista suunnittelusta, toteuttamisesta ja arvioinnista. Suunnittelun ja arvioinnin tukena on ryhmän pedagoginen suunnitelma, portfolio ja lapsen varhaiskasvatussuunnitelma. Jokaisen lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan kirjataan kieleen ja kulttuuriin liittyvät tavoitteet ja toimenpiteet, joiden toteutumista arvioidaan moniammatillisesti ja yhdes-

sä huoltajien kanssa. Varhaiskasvatuksen alueelliset S2/R2-opettajat toimivat tavoitteellisen kielen oppimisen tukena.

Helsingissä on käytössä ja olemme olleet mukana kehittämässä kansallista KieliPeda-välinettä, jonka avulla monikielisen lapsen suomen kielen taidon kehittymistä arvioidaan säännöllisesti kaikissa yksiköissä. Työvälinettä hyödynnetään tavoitteellisen toiminnan suunnittelussa.

Helsingissä yhteinen varhaiskasvatuksen tavoite vuodelle 2024 on, että jokaisessa päiväkodissa otetaan käyttöön jokin kielen oppimista ja lukutaidon valmiuksia vahvistava tukimateriaali tai malli, joka ei ole vielä ollut käytössä. Tavoitteen toteutumista arvioidaan yksiköiden toimintasuunnitelmien sekä auditointien pohjalta.

Varhaiskasvatuksen vieraskielisen henkilöstön ammattikielen koulutusta järjestetään syksyllä 2023 neljällä varhaiskasvatusalueella, ja sitä on tarkoitus laajentaa kevään 2024 aikana uusille alueille ja laajemmalle kohderyhmälle. Esiopetuksen lapsilla ja heitä opettavilla opettajilla on käytössään monikielinen e- ja äänikirjapalvelu Lukulumo, joka tukee kaikissa yksiköissä ja kotona kielen oppimista. Lukulumo-palvelun käyttöä laajennetaan vuonna 2024 myös 4- ja 5-vuotiaille lapsille perheineen.

Tavoitteellisen kielen opettamisen haaste voi olla epäpätevän henkilöstön runsaus, vaihtuvuus sekä henkilöstön heikko saatavuus. Pitkäjänteinen rekrytointihaasteen hoitaminen tuo parannusta myös tavoitteelliseen oppimiseen, joka ei hankalan henkilöstötilanteen takia välttämättä toteudu tasavertaisesti kaikissa yksiköissä.

Kehittäminen ja yhteistyö

Helsingissä tarve suomi/ruotsi toisena kielenä -oppimäärän ja valmistavan opetuksen kehittämiseksi on erilainen kuin monella muulla kunnalla. Tunnistamme oman aktiivisen roolimme kansallisen kehityksen kärkenä. Kehitämme ja uudistamme toimintaa omista tarpeistamme ja lähtökohdistamme. Samalla toimimme aktiivisesti valtakunnallisissa verkostoissa ja teemme yhteistyötä tutkimuksen kanssa.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala on ottanut entistä aloitteellisempaa ja aktiivisempaa roolia yhteistyössä Opetushallituksen kanssa. Elokuun 2023 lopussa OPH:n edustajia on tavattu aiheesta, ja yhteisiä tapaamisia on sovittu syksyille 2023 sekä 2024. Syksyllä 2023 kasvatuksen ja koulutuksen toimialan asiantuntijat pääsevät osallistumaan kansallisen KIEPPI-hankkeen (Maahanmuuttotauustaisia oppilaita tukeva kansallinen toimenpideohjelma) ohjausryhmän tapaamisiin ja siten tuomaan Helsingin S2-opetuksen kehittämistä ja kansallisia tarpeita

tarkemmin ilmi Opetushallitukselle sekä opetus- ja kulttuuriministeriölle. Toimialan johdosta on vakituinen edustus hankkeen ohjausryhmässä.

Vaikutamme syksystä 2023 alkaen entistä aktiivisemmin myös Karvin asiantuntijaryhmissä ja muissa alan verkostoissa. Teemme pohjoismaista yhteistyötä FLIN- (Flerspråkighet i Norden) -verkostossa. Kasvatuksen ja koulutuksen johtavat viranhaltijat tapaavat säännöllisesti muita koulutuksenjärjestäjiä, erityisesti kuusikkokuntien edustajia ja käsittelevät teemoja yhteisesti.

Teemme kielen oppimisen teemoissa aktiivista yhteistyötä tiedeyhteisöjen kanssa. Olemme aloittaneet Turun yliopiston johtaman FUNA-konsortion kanssa yhteistyön lukutaitojen (sekä suomen kieli että ruotsin kieli) arviointiin liittyen (2023–2028). FUNA-välineeseen on tavoitteena kehittää osana tutkimus- ja kehittämissyhteistyötä erityisesti monikielisten oppilaiden lukutaidon tuen tarpeiden arviointiin ja kielitaidon arviointiin tarkoitettu osio. Osana yhteistyötä saamme käyttööme myös kaikille opettajille tueksi valmiita tehtäväkokonaisuuksia äidinkielen perustaitojen vahvistamiseksi. Lukutaitojen arviointia FUNA-välineellä toteutetaan kaikille perusopetuksen oppilaille, ei vain suomea/ruotsia toisena kielenä opiskeleville.

Helsingin yliopiston kanssa on meneillään VALU-projekti, joka tähtää eri oppiaineiden tiedonalan kielen osaamisen arviointimateriaalin tuottamiseen. Tätä testataan helsinkiläisissä kouluissa ja tutkimusyhteistyö aloitetaan syksyllä 2023. Projektin ohjausryhmässä on myös OPH:n edustaja.

Kaikkien oppiaineiden tunneilla halutaan kiinnitettävän enemmän huomiota kyseisen tiedonalan kielen opetukseen ja oppimiseen. Tähän tarvitaan tietoa kielitaidosta syvemmin, mihin tutkimusyhteistyöllä ja sen tulosten levittämisellä osaltaan pyritään vastaamaan. Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala myöntää vuosittain runsaasti tutkimuslupia teeman tutkimiseen ja hyödyntää valmistuneita tutkimuksia, selvityksiä ja raportteja tietojohdamisessa ja kehittämisessä.

Käsittely

03.10.2023 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Ozan Yanar: Ehdottaisin seuraavan lauseen lisättäväksi kappaleen 10 loppuun:

"Samaan aikaan on varmistettava, että keltään, joka tarvitsee apua kielen oppimisen kanssa, ei viedä oikeutta saada S2-opetusta."

06.11.2023

Asia/13

Kannattaja: Petra Malin

Kasvatus- ja koulutuslautakunta hyväksyi Ozan Yanarin vastaehdotuksen yksimielisesti.

13.06.2023 Ehdotuksen mukaan

23.05.2023 Pöydälle

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Antti Aaltonen, pedagoginen asiantuntija, puhelin: 310 27090
antti.aaltonen(a)hel.fi

Leeni Siikaniemi, pedagoginen asiantuntija, puhelin: 310 86212
leeni.siikaniemi(a)hel.fi

Marjo Kyllönen, kehittämispalvelujohtaja, puhelin: 310 86208
marjo.kyllonen(a)hel.fi

06.11.2023

Asia/14

§ 663

Lyhennysvapaan myöntäminen Vuosaaren Urheilutalo Oy:n lainoille

HEL 2023-012891 T 02 05 03 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti myöntää Vuosaaren Urheilutalo Oy:lle lyhennysvapaata lainojen numero 215-172 ja numero 215-174 marraskuun 30. päivänä erääntyville, yhteensä 215 567,29 euron, lyhennyserille. Muut lainaehdot pysyvät ennallaan.

Lainan 215-172 lyhennyserä, määrältään 136 650 euroa, siirretään maksettavaksi laina-ajan loppuun, jolloin laina-aika pitenee kuusi kuukautta.

Lainan 215-174 lyhennyserä, määrältään 78 917,29 euroa, siirretään maksettavaksi tulevien lyhennysten yhteyteen tasaerin nykyisen laina-ajan kuluessa.

Samalla kaupunginhallitus päättää kehottaa kaupunginkanslian talous- ja suunnitteluosaston rahoitusyksikköä tekemään lainadokumentaation päätöksen mukaiset muutokset.

Esittelijä

va. kansliapäällikkö
Tuula Saxholm

Lisätiedot

Keijo Härkönen, rahoitusasiantuntija, puhelin: 310 25656
keijo.harkonen(a)hel.fi

Liitteet

1 Hakemus

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Otteet

Ote
Hakija

Otteen liitteet
Esitysteksti
Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Vuosaaren Urheilutalo Oy on 100 % kaupungin omistama yhtiö. Yhtiö omistaa vuonna 1979 valmistuneen Vuosaaren Urheilutalon, jonka tiloissa on kaksi allasosastoa, kolme kuntosalia, ryhmäliikuntatila ja palloiluhalli. Yhtiöllä on ollut hallintosopimus Urheiluhallit Oy:n kanssa vuodesta 2008 lähtien.

Kaupunki on myöntänyt vuonna 2008 yhtiölle 4 100 000 euron lainan hallin laajentamishankkeeseen sekä 2 174 000 euron lainan vuonna 2010 hallin vanhan osan perusparannushankkeeseen.

Vuosaaren Urheilutalo Oy hakee kaupungin myöntämien laajennus- ja perusparannuslainojen marraskuussa erääntyvien, yhteensä 215 567,29 euron suuruisten, lyhennyserien osalta lyhennysvapaata. Samalla yhtiötä koskevia avustusmäärärahoja on tarkoitus vähentää vastaavalla euromäärällä, joka tasaa sekä yhtiön tuloja että avustusmäärärahojen tilannetta. Kaupungin Vuosaaren Urheilutalo Oy:lle myöntämien lainojen pääoma on päätöksentekohetkellä yhteensä 3 334 111,38 euroa.

Valtiontuki ja kuntalain 129 §

Kuntalain 129 §:n 1 momentin mukaan kunnan myöntämä laina, takaus tai muu vakuus ei saa vaarantaa kunnan kykyä vastata sille laissa säädettyistä tehtävistä. Kunta ei saa myöntää lainaa, takausta tai muuta vakuutta, jos siihen sisältyy merkittävä taloudellinen riski. Kunnan edut tulee turvata riittävän kattavilla vastavakuuksilla.

Vuosaaren Urheilutalo Oy on osa kaupunkikonsernia. Tytäryhteisöjen lainoittamiseen sisältyvää riskiä pienentää se, että tytäryhteisöt ovat kaupungin omistajaohjauksen ja konsernivalvonnan alla sekä velvollisia noudattamaan toiminnassaan kaupungin konserniohjetta ja kaupungin antamaa konserniohjausta.

Kaupungin talouden tunnuslukujen perusteella voidaan todeta, että kaupungin lakisääteisten tehtävien hoitamisen tai talouden ei erittäin varovaisestikaan arvioituna voida katsoa vaarantuvan Vuosaaren Urheilutalo Oy:lle esitetyn lyhennysvapaan johdosta.

Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 107(1) mukaan jäsenvaltion myöntämä tai valtion varoista muodossa tai toisessa myönnetty tuki, joka vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua suosimalla jotakin yritystä tai tuotannonalaa, ei sovellu sisämarkkinoille siltä osin kuin se vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.

Vuosaaren Urheilutalo Oy:n kaupungin myöntämille lainoille esittämä lyhennysvapaa sisältää korkotukea. Urheiluhallin pääasiallisia käyttäjiä ovat paikalliset urheiluseurat, yksittäiset harrastajat ja koulut. Kaupungin myöntämän lyhennysvapaan sisältämä korkotuki ei kuulu valtiontukisäännösten soveltamisalaan, koska kyse on urheilu- ja vapaa-ajan tilasta, joka palvelee ensisijaisesti paikallisia asukkaita ja joka ei todennäköisesti houkuttele asiakkaita tai investointeja muista EU:n jäsenvaltioista. Korkotuella ei siten ole vaikutusta jäsenvaltioiden väliseen kauppaan (Komission tiedonanto valtiontuen käsitteestä 2016/C 262/01 kohta 197).

Esittelijä

va. kansliapäällikkö
Tuula Saxholm

Lisätiedot

Keijo Härkönen, rahoitusasiantuntija, puhelin: 310 25656
keijo.harkonen(a)hel.fi

Liitteet

1 Hakemus

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Otteet

Ote
Hakija

Otteen liitteet
Esitysteksti
Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Tiedoksi

Rahoitusyksikkö

§ 664

Lausunto Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymälle joukkoliikenteen tarkastusmaksun korottamisesta

HEL 2023-012598 T 00 01 06

HSL 108/02.02.00/2023

Päätös

Kaupunginhallitus antoi Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymälle (HSL) joukkoliikenteen tarkastusmaksun korottamisesta seuraavan lausunnon:

Joukkoliikenteen tarkastusmaksun korottaminen Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän alueella 80 eurosta 100 euroon on perusteltua ja kannatettavaa.

Kaupunginhallitus katsoo, että tilanteessa, jossa joukkoliikenteen lippujen hinnat pitkän noustuaan laskevat ja tulevat siten ensi vuonna saavutettavammaksi taloudellisesti laajemmalle joukolle, on tämä tarkastusmaksun korotus mahdollinen.

Kaupunginhallitus korostaa, että on välttämätöntä huolehtia siitä, että niiden erittäin vähävaraisten ihmisten tilanne ei heikkene, joilla ei ole tosiasiallisia mahdollisuuksia suoriutua maksusta.

Samalla kaupunginhallitus korostaa tarkastustoiminnan jatkuvaa kehittämistä ja sen ohjaamista siten, että päästään tarttumaan sellaisiin linjoihin ja tilanteisiin, joilla arvioidaan olevan poikkeuksellisen paljon liipputtomia ja samalla kuitenkin maksukykyisiä henkilöitä.

Käsittely

Vastaehdotus:

Elisa Gebhard: Muutetaan lausunnon kohta (2) seuraavanlaiseksi: Kaupunginhallitus ei puolla joukkoliikenteen tarkastusmaksun korottamista Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän alueella 80 eurosta 100 euroon.

Kannattaja: Minja Koskela

Vastaehdotus:

Anni Sinnemäki: Kaupunginhallitus katsoo, että tilanteessa, jossa joukkoliikenteen lippujen hinnat pitkän noustuaan laskevat ja tulevat siten ensi vuonna saavutettavammaksi taloudellisesti laajemmalle joukolle, on tämä tarkastusmaksun korotus mahdollinen.

Kaupunginhallitus korostaa, että on välttämätöntä huolehtia siitä, että niiden erittäin vähävaraisten ihmisten tilanne ei heikkene, joilla ei ole tosiasiallisia mahdollisuuksia suoriutua maksusta.

Samalla kaupunginhallitus korostaa tarkastustoiminnan jatkuvaa kehittämistä ja sen ohjaamista siten, että päästään tarttumaan sellaisiin linjoihin ja tilanteisiin, joilla arvioidaan olevan poikkeuksellisen paljon liippottomia ja samalla kuitenkin maksukykyisiä henkilöitä.

Kannattaja: Tuomas Rantanen

Elisa Gebhardin ja Anni Sinnemäen vastaehdotuksista äänestettiin ensin vastakkain.

1 äänestys

JAA-ehdotus: Anni Sinnemäen vastaehdotuksen mukaisesti muutettuna

Ei-ehdotus: Elisa Gebhardin vastaehdotuksen mukaisesti muutettuna

Jaa-äännet: 11

Shawn Huff, Anniina Iskanius, Minna Lindgren, Pia Pakarinen, Mika Raatikainen, Marcus Rantala, Tuomas Rantanen, Sari Sarkomaa, Daniel Sazonov, Anni Sinnemäki, Maarit Vierunen

Ei-äännet: 4

Paavo Arhinmäki, Elisa Gebhard, Minja Koskela, Lauri Muranen

Kaupunginhallitus hyväksyi tässä äänestyksessä Anni Sinnemäen vastaehdotuksen mukaisesti muutetun ehdotuksen äänin 11 - 4.

2 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Anni Sinnemäen vastaehdotuksen mukaisesti muutettuna

Jaa-äännet: 0

Ei-äännet: 11

Shawn Huff, Anniina Iskanius, Minna Lindgren, Pia Pakarinen, Mika Raatikainen, Marcus Rantala, Tuomas Rantanen, Sari Sarkomaa, Daniel Sazonov, Anni Sinnemäki, Maarit Vierunen

Tyhjä: 4

Paavo Arhinmäki, Elisa Gebhard, Minja Koskela, Lauri Muranen

Kaupunginhallitus hyväksyi Anni Sinnemäen vastaehdotuksen mukaan muutetun ehdotuksen äänin 0 - 11 (4 tyhjää).

Esittelijä

va.kansliapäällikkö
Tuula Saxholm

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Lausuntopyyntö 3.10.2023
- 2 Lausuntopyyntö 3.10.2023, liite, pöytäkirjan ote 12.9.2023

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Helsingin seudun liikenne -
kuntayhtymä

Otteen liitteet

Esitysteksti

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus antaa Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymälle (HSL) joukkoliikenteen tarkastusmaksun korottamisesta seuraavan lausunnon:

Joukkoliikenteen tarkastusmaksun korottaminen Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän alueella 80 eurosta 100 euroon on perusteltua ja kannatettavaa.

Esittelijän perustelut

Lausuntopyyntö

HSL pyytää jäsenkunniltaan lausuntoa tarkastusmaksun korottamisesta. Lausuntoa pyydetään 31.10.2023 mennessä. Lausunnonle varattua määräaika on pidennetty 14.11.2023 asti.

HSL:n hallitus päätti 12.9.2023 esittää uudelleen liikenne- ja viestintäministeriölle, että HSL:n joukkoliikenteen tarkastusmaksun suuruudeksi säädetään 100 euroa nykyisen 80 euron sijasta.

HSL pitää asetusmuutoksen kannalta tärkeänä, että HSL:n jäsenkunnat kannattavat muutosta. Jäsenkuntien lausunnot liitetään liikenne- ja viestintäministeriölle lähetettävään ehdotukseen tarkastusmaksun ko-

rottamisesta, joten lausunnosta tulee ilmetä, että lausunnonantajalla on tarvittava poliittinen mandaatti ja asia on käsitelty kunnassa sisäisesti.

HSL:n esityksen perusteluina on, että joukkoliikenteen tarkastusmaksu on ollut HSL-alueella 80 euroa vuodesta 2007 lähtien. Tänä aikana yleinen kustannus- ja palkkataso on noussut merkittävästi, mikä on heikentänyt tarkastusmaksun ennaltaehkäisevää vaikutusta. Muissa Pohjoismaissa tarkastusmaksu on ollut jo pitkään yli 100 euroa. Liputtomuuden vuoksi HSL:lle aiheutuu vuosittain vähintään 15 - 25 miljoonan euron lipputulomenetykset. Eräissä arvioissa on päädytty jopa 40 miljoonan euron menetyksiin.

HSL:n hallituksen tekemä päätös tarkastusmaksusta on esityslistan liitteenä 2. Liitteestä ilmenee tarkemmin HSL:n perustelut maksun korottamisen tarpeesta.

Saatu lausunto

Asiasta on saatu kaupunkiympäristölautakunnan lausunto. Esitys on toimitettu kaupunginhallitukselle ennen kaupunkiympäristölautakunnan käsittelyä eikä siihen ole sisällytetty lautakunnan hyväksymää vastaesitystä

Esittelijä

va.kansliapäällikkö
Tuula Saxholm

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Lausuntopyyntö 3.10.2023
- 2 Lausuntopyyntö 3.10.2023, liite, pöytäkirjan ote 12.9.2023

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Helsingin seudun liikenne -
kuntayhtymä

Otteen liitteet
Esitysteksti

§ 665

Asumispalvelupäällikön viran perustaminen kaupunkiympäristön toimialalle 1.1.2024 lukien

HEL 2023-013491 T 01 01 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti perustaa asumispalvelupäällikön viran kaupunkiympäristön toimialalle 1.1.2024 lukien.

Esittelijä

va. kansliapäällikkö
Tuula Saxholm

Lisätiedot

Helena Wendorf, johtava asiantuntija, työnantajapolitiikka, puhelin: 09 310 23529
helena.wendorf(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kuntalain 87 §:n mukaan virka perustetaan sellaisia tehtäviä varten, joissa käytetään julkista valtaa.

Kaupunkiympäristölautakunta on päättänyt muuttaa kaupunkiympäristön toimialan palvelut ja luvat -palvelukokonaisuuden organisaatiota perustamalla sinne uuden Asumisen palvelut -palvelun 1.1.2024 lukien, jolloin palvelukokonaisuus jakautuu nykyisen viiden palvelun sijasta kuuteen palveluun (3.10.2024, § 510).

Asumisen palvelut vastaa asuntojen järjestämisestä kaupungin omiin tarpeisiin, asunnonvälityksestä ja asumisen viranomaispalvelusta.

Asumisen palvelut -palveluun perustettavaksi esitettävässä asumispalvelupäällikön tehtävässä edellytetään virkasuhdetta, koska asumispalvelupäällikkö käyttää julkista valtaa tehdessään päätöksiä muun muassa liittyen asukasvalintoihin, vuokraukseen sekä laina- ja hankinta-asioihin.

Perustettavaksi esitettävälle viralle on varattu määräraha kaupunkiympäristön toimialan talousarviossa.

Hallintosäännön 12 luvun 3 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaan henkilöstöjohtaja päättää tehtävien vaativuusluokittelusta ja tarkastusjohtaja lukuun ottamatta siihen perustuvasta palkasta, ellei toimivallasta ole muutoin säädetty tai määrätty tai ellei henkilöstöjohtaja ole määrännyt tehtävää muulle viranhaltijalle.

Kaupungin kokonaispalkkajärjestelmän soveltamispiiriin kuuluvat johdon tehtävät sijoitetaan johdon roolirakennemallin mukaisesti vaativuusluokkiin (KP 22.11.2022, § 219). Perustettavaksi esitetty asumispalvelupäällikön virka sijoittuu vaativuusluokkiin H4 - H5. Palkan määräytymiseen vaikuttavat olennaisesti tehtävän vaativuus sekä henkilön johtamiskyvykkyys ja suorituskyky.

Hallintosäännön 8 luvun 1 §:n 1 momentin 13 kohdan mukaan kaupunginhallitus päättää viran perustamisesta ja lakkauttamisesta.

Esittelijä

va. kansliapäällikkö
Tuula Saxholm

Lisätiedot

Helena Wendorf, johtava asiantuntija, työnantajapolitiikka, puhelin: 09 310 23529
helena.wendorf(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Tiedoksi

Kaupunkiympäristön toimiala
Kaupunginkanslian henkilöstöosasto
Taloushallintopalveluliikelaitos

§ 666

Kaupunginvaltuuston 1.11.2023 tekemien päätösten täytäntöönpano

Päätös

Kaupunginhallitus päätti, että kaupunginvaltuuston 1.11.2023 tekemät päätökset saadaan pöytäkirjan tarkastamisen jälkeen mahdollisista valituksista huolimatta panna täytäntöön seuraavasti:

243 §, Nimenhuuto, laillisuus ja päätösvaltaisuus

Ei toimenpidettä.

244 §, Pöytäkirjan tarkastajien valinta

Ei toimenpidettä.

245 §, Kyselytunti

Ei toimenpidettä.

246 §, Kaupunginvaltuuston kokousajat vuonna 2024

Ei toimenpidettä.

247 §, Kaupunkiympäristölautakunnan kahden varajäsenen valinta

Kaupunginvaltuuston pöytäkirjanote päätöksessä mainituille.

Tiedoksi kaupunkiympäristölautakunnalle ja Taloushallintopalveluliikelaitokselle.

248 §, Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan kulttuuri- ja kirjastojaoston jäsenen valinta

Kaupunginvaltuuston pöytäkirjanote päätöksessä mainituille.

Tiedoksi kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan kulttuuri- ja kirjastojaostolle ja Taloushallintopalveluliikelaitokselle.

249 §, Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimen toimialajohtajan virkaan ottaminen

Kaupunginvaltuuston pöytäkirjanote virkaa hakeneille.

Tiedoksi kaupunginkanslialle ja sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialalle.

250 §, Helsingin kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet

Tiedoksi kaupunginkanslialle, toimialoille, Liikelaitoksille, kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan koordinaatioryhmälle ja kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan valmisteluryhmälle.

251 §, Kamppi - Töölönlahti -alueen investointirahaston ja Lähiörahaston lakkauttaminen sekä eräiden lahjoitusrahastojen sääntömuutokset

Kaupunginhallitus kehottaa kaupunkiympäristön toimialaa sekä taloushallintopalveluliikelaitosta huolehtimaan Kamppi - Töölönlahti -alueen investointirahaston sekä lähiörahaston ja näihin liittyvien talousarvio-kohtien lakkauttamiseen liittyvistä käytännön järjestelyistä. Edelleen kaupunginhallitus kehottaa kaupunginkansliaa huomioimaan päätöksessä tarkoitettujen lahjoitusrahastojen sääntömuutokset rahastojen hoidossa.

Kaupunginhallitus kehottaa samalla kaupunginkansliaa yhdessä toimialojen kanssa kohdentamaan suunnitteilla olevien Kamppi - Töölönlahti -alueen investointien lisäksi ko. lakkautettavan investointirahaston jäljellä olevaa rahastopääomaa vastaavat varat Töölönlahden viihtyisyyttä parantaviin hankkeisiin vuoden 2024 aikana.

Vaikka erillistä lähiörahastoa ei enää ole, kaupunginhallitus kehottaa osoittamaan lähiöiden viihtyisyyttä lisääviin hankkeisiin määrärahoja, erityisesti kaupunkiuudistusalueilla. Lisäksi kaupunginhallitus kehottaa valmistelemaan jo ensi vuoden budjettiin viihtyisyysinvestointeja kaupunkiuudistusalueille.

Tiedoksi kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalle, kaupunkiympäristön toimialalle, kasvatuksen ja koulutuksen toimialalle, kaupunginkanslialle ja Taloushallintopalveluliikelaitokselle.

252 §, Valtuutettu Petra Malinin aloite saamelaislasten ja romanilasten hyvinvoinnista

Ei toimenpidettä.

253 §, Valtuutettu Mirita Saxbergin aloite sähköautojen latauspalveluoperaattorin valinnan vapauttamisesta

Ei toimenpidettä.

254 §, Kokouksessa jätetyt aloitteet

Kokouksessa jätettyjen aloitteiden osoittamisesta vastattavaksi päätetään erikseen.

06.11.2023

Asia/17

Samalla kaupunginhallitus tarkastaa pöytäkirjan tämän pykälän osalta heti.

Esittelijä

va. kansliapäällikkö
Tuula Saxholm

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijä

va. kansliapäällikkö
Tuula Saxholm

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

06.11.2023

Asia/18

§ 667

Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen

Päätös

Kaupunginhallitus päätti, ettei se ota käsiteltäväkseen asioita, joissa seuraavat viranomaiset ovat tehneet päätöksen viikolla 44.

kaupunginhallituksen jaostot

- konsernijaosto 30.10.2023
- elinkeinojaosto

tarkastuslautakunta yleishallinnon osalta

lautakunnat ja niiden jaostot

- kasvatus- ja koulutuslautakunta
- suomenkielinen jaosto 31.10.2023
- ruotsinkielinen jaosto

kaupunkiympäristölaikunta 31.10.2023

- ympäristö- ja lupajaosto
- rakennusten ja yleisten alueiden jaosto 2.11.2023
- kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 31.10.2023

- kulttuurijaosto

- liikuntajaosto

- nuorisajaosto

sosiaali-, terveys ja pelastuslautakunta

- sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunnan pelastusjaosto

- sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunnan yksilöasioiden jaosto

johtokunnat

- palvelukeskusliikelaitos 1.11.2023
- taloushallintopalveluliikelaitos 31.10.2023
- työterveysliikelaitos
- rakentamispalveluliikelaitos
- liikenneliikelaitos

keskusvaalilautakunta yleishallinnon osalta 1.11.2023

pormestari

06.11.2023

Asia/18

apulaispormestarit

- kasvatuksen ja koulutuksen toimiala
- kaupunkiympäristön toimiala
- kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala
- sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala

kaupunginkanslian viranhaltijat

henkilöstökassatoimikunta

Esittelijä

va. kansliapäällikkö
Tuula Saxholm

Lisätiedot

Maria Nelskylä, Kaupunginsihteeeri, puhelin: 09 310 25251
maria.nelskyla(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijä

va. kansliapäällikkö
Tuula Saxholm

Lisätiedot

Maria Nelskylä, Kaupunginsihteeeri, puhelin: 09 310 25251
maria.nelskyla(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

06.11.2023

MUUTOKSENHAKUOHJEET

1

MUUTOKSENHAKUKIELTO

Pöytäkirjan 650, 651, 652, 653, 654, 655, 656, 657, 658, 659, 660, 661, 662, 664, 666 ja 667 §:t.

Tähän päätökseen ei saa hakea muutosta, koska päätös koskee asian valmistelua tai täytäntöönpanoa.

Sovellettava lainkohta: Kuntalaki 136 §

2

OHJEET OIKAISUVAATIMUKSEN TEKEMISEKSI

Pöytäkirjan 663 ja 665 §:t.

Tähän päätökseen tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen. Päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla tuomioistuimeen.

Oikaisuvaatimusoikeus

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä

- se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen)
- kunnan jäsen.

Oikaisuvaatimusaika

Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksi-saannista.

Oikaisuvaatimuksen on saavuttava Helsingin kaupungin kirjaamoon määräajan viimeisenä päivänä ennen kirjaamon aukioloajan päättymistä.

Mikäli päätös on annettu tiedoksi postitse, asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä. Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa.

Mikäli päätös on annettu tiedoksi sähköisenä viestinä, asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, kolmen päivän kuluttua viestin lähettämisestä.

06.11.2023

Tiedoksisaantipäivää ei lueta oikaisuvaatimusaikaan. Jos oikaisuvaatimusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa oikaisuvaatimuksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Oikaisuvaatimusviranomaisen

Viranomaisen, jolle oikaisuvaatimus tehdään, on Helsingin kaupunginhallitus.

Oikaisuvaatimusviranomaisen asiointiosoite on seuraava:

Suojattu sähköposti: <https://securemail.hel.fi/>

Käytäthän aina suojattua sähköpostia, kun lähetät henkilökohtaisia tietoja.

Muistathan asiointiin yhteydessä mainita kirjaamisnumeron (esim. HEL 2021-000123), mikäli asiaksi on jo vireillä Helsingin kaupungissa.

Sähköpostiosoite: helsinki.kirjaamo@hel.fi

Postiosoite: PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Käyntiosoite: Pohjoisesplanadi 11-13

Puhelinnumero: 09 310 13700

Kirjaamon aukioloaika on maanantaista perjantaihin klo 08.15–16.00.

Oikaisuvaatimuksen muoto ja sisältö

Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisena. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava

- päätös, johon oikaisuvaatimus kohdistuu
- miten päätöstä halutaan oikaistavaksi
- millä perusteella päätöstä halutaan oikaistavaksi
- oikaisuvaatimuksen tekijä
- millä perusteella oikaisuvaatimuksen tekijä on oikeutettu tekemään vaatimuksen
- oikaisuvaatimuksen tekijän yhteystiedot

Pöytäkirja

Päätöstä koskevia pöytäkirjan otteita ja liitteitä lähetetään pyynnöstä. Asiakirjoja voi tilata Helsingin kaupungin kirjaamosta.

06.11.2023

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Y-tunnus

0201256-6

06.11.2023

Kaupunginhallitus

Anni Sinnemäki
puheenjohtaja
650 §, 654 - 667 §

Juhana Vartiainen
puheenjohtaja
651 - 653 §

Pilvi Ainola
pöytäkirjanpitäjä

Pöytäkirja tarkastettu

Shawn Huff

Minna Lindgren

Marcus Rantala

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu.

Pöytäkirja on pidetty nähtävänä yleisessä tietoverkossa osoitteessa
www.hel.fi 17.11.2023.